



Tampereen ammattikorkeakoulu

AMMATILLINEN OPETTAJAKORKEAKOULU

Opetussuunnitelman
ja opetustyön kehittäminen
jalkinealan perustutkinnossa
- näyttötutkintotavoitteinen koulutus

Pertti Stolt

2008

Pertti Stolt

Oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman ja opetustyön kehittäminen jalkinealan perustutkinnossa – näyttötutkintotavoitteinen koulutus

Tampereen ammattikorkeakoulu

Opettajankoulutuksen kehittämishanke 29 sivua + 36 liitesivua

Tampereen ammatillinen opettajakorkeakoulu

Ryhmän opettaja: Kosti Nivalainen

Marraskuu 2008

Asiasanat: oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma, jalkinealan perustutkinto

TIIVISTELMÄ

Oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman tehtävä on ohjata ja tukea opettajien toimintaa sekä antaa tietoa opiskelijoille, työelämän edustajille ja muille sidosryhmille koulutuksen tavoitteista ja toteuttamisesta. Tutkintoperusteisen opetussuunnitelman tarkoituksena on ollut vanhentuneen opetussuunnitelman uudistaminen siten, että se palvelisi niin opettajia kuin opiskelijoita päivittäisessä toiminnassa koko koulutuksen ajan.

Muutokset koulutuksen pituudessa, työelämän tarpeissa sekä pedagogisessa ajattelusamme ovat entisestään vauhdittaneet tämän prosessin käynnistämistä. Opetussuunnitelmaa ei voi rakentaa vain yhden opettajan ajattelun pohjalta vaan mukana on oltava opetushallituksen laatimat viralliset tutkinnonperusteet sekä kaikki kyseiseen opetustyöhön osallistuvat, työelämän edustajat sekä oppilaitoksen muita edustajia. Niin myös tässä prosessissa on ollut useampia henkilöitä tavalla tai toisella mukana.

Kehittämishankkeessa kuvaan oppilaitoskohtaisen tutkintoperusteisen opetussuunnitelmatyön etenemistä vaiheittain lähtötilanteesta nykyhetkeen. Tuon esiin kokemuksia sen toimivuudesta ja mahdollisista jatkotoimenpiteistä Oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma on laadittu 2008 elokuussa alkavalle oppilasryhmälle. Uudet opetushallituksen esittämät näyttötutkinnon perusteet otetaan käyttöön 1.8.2009. Monilta osin nyt laadittu oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma tulee myös muuttumaan.

SISÄLLYSLUETTELO

1	OPETUSUUNNITELMAN PÄIVITYS.....	4
2	YLEISET PÄÄPERIAATTEET OPETUSSUUNNITELMATYÖSSÄ.....	6
2.1	Lainsäädännölliset lähtökohdat.....	6
2.2	Opetussuunnitelman laatimisen pääperiaatteet.....	6
2.3	Perusteita oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelma laadintaan.....	7
3	OPETUSSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN.....	8
3.1	Työelämäedustajien valinta.....	9
3.2	Jalkinealan koulutusoppilaitoksessamme.....	9
3.3	Viitekehyksen luominen.....	10
3.4	Toteutussuunnitelman laadinta.....	11
3.5	Identiteetti ja arvot.....	12
3.6	Oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman tuntikehys.....	14
3.7	Opetuksen keskeisten tavoitteiden määrittely.....	15
4	UUDEN OPETUSSUUNNITELMAN KESKEINEN SISÄLTÖ.....	17
4.1	Yhteiset ammatilliset opinnot.....	17
4.2	Suuntautuminen.....	18
4.3	Valinnaiset opinnot.....	18
4.4	Työssäoppiminen.....	18
5	OPINTOJEN OHJAUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	20
6	MUUTOKSIA TAVASSAMME OPETTAA.....	21
6.1	Ryhmäyttäminen.....	21
6.2	Tutkiva oppiminen oppimistehtävien taustalla.....	22
6.3	Opettajan rooli oppimistehtävissä.....	23
7	NÄYTTÖTUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN.....	25
7.1	Näyttötutkintoihin väistämättä tulee muutoksia.....	25
7.2	Näyttöjen toteuttaminen monivaiheisesti.....	25
8	TYÖELÄMÄNEDUSTAJIEN NÄKÖKULMIA.....	27
9	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	28
	LÄHTEET.....	30
	LIITTEET.....	32

1 OPETUSUUNNITELMAN PÄIVITYS

Perinteinen ajattelumme oppimisesta on perustunut valmiin tiedon vastaanottamisesta ja omaksumisesta. Kerran kun sen on oppinut, se voidaan ottaa käyttöömme silloin kun haluamme. Oppiminen on irrallisten tietojen ja yksittäisten taitojen vastaanottamista. Tällaista oppimiskäsitystä kutsutaan behavioristiseksi oppimiskäsitykseksi.

Tunnistimme omassa opetustyössä paljon behavioristisen oppimiskäsityksen piirteitä. Oppitunnit, joissa aihepiirit nopeasti ”läpikäytiin”, oli tyypillistä opetustyössämme. Jokaisesta aihepiiristä pidettiin kokeet, joista sitten saatiin arvosanat opintosuoritteisiin. Opiskelijat toki saivat pääsääntöisesti hyviä arvosanoja, mutta emme kuitenkaan saaneet aikaan pitkäkestoisia oppimistuloksia.

Tehdessämme koulutuslallamme ammattitutkintoon hakeutuneille lähtötason kartoituksia olemme havainneet, että perustutkinnossa hyvinkin menestyneet, eivät osanneet kuin murto-osan enää siitä mitä perustutkinnon näytöissä ja kokeissa osasivat. Moni opettamamme asia olisi kuitenkin ollut merkityksellistä ammatissa toimivalle henkilölle. Opettamamme merkityksellinen tieto ja sen hyödyntäminen työelämässä ei näillä behavioristisilla menetelmillä tuottanut tulosta.

Vanha opetussuunnitelma ei vastannut nykypäivää. Eikä se pitänyt sisällään sitä miten opetus jakaantuu aihepiireittäin ja mitkä ovat koulutuksen tavoitteet. Opetussuunnitelmaa ei ollut ajateltu opiskelijoille jaettavaksi eikä myöskään opettajien työkaluksi.

Tutkintoperusteisen opetussuunnitelman uudistustyö tuli ajankohtaiseksi ja välttämättömäksi saadessamme pidennystä koko koulutuksen keston. Saimme siis mahdollisuuden koko koulutuksen uudelleenjärjestämiseen. Lähdin pääarkkitehdiksi tämän opetussuunnitelman tekoon, koska olen koulutuslallavastaava ja keskeisesti vastuussa opetustyön kehittämisessä. Lisäksi opetussuunnitelman laatiminen on tutkintoja järjestävän oppilaitoksen perustehtäviä.

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on huolehtia siitä, että opetussuunnitelma pysyy ajan tasalla ja kehittyy jatkuvasti mm. itsearvioinnin, opiskelijoiden tarpeiden ja paikallisen työelämän kehittymisen, sekä koulutuksen uudistusten linjausten pohjalta (Hätönen 2006, 25). On sattumaa, että opetussuunnitelman uudistustyö osui ajankohtaan, jolloin minun piti tehdä myös opettajaopintoihini kehittämishanke. Hyvä

kuitenkin näin, koska nyt kehittämishankkeesta tuli konkreettinen tehtävä, josta on myös apua koulutusalamme jokapäiväisessä työssä. Tavoitteeksi asetimme, että opetussuunnitelma pitää olla opettajiensa näköinen, siinä pitää olla selkeästi käsiteltynä kaikki koulutukseen liittyvä. Sen pitää olla jo sellaisenaan oppilaalle työkalu, joka jaetaan koulutuksen alussa ja jota tutkitaan sekä hyödynnetään opetuksen edetessä. Sille pitää olla myös työelämän hyväksyntä. Sen pitää perustua meille sopivaan ja uskomaamme pedagogiseen ajatteluun. Nämä kaikki asiat vanhasta opetussuunnitelmasta siis puuttui (LIITE 1). Puhtaalta pöydältä lähdettiin avoimin uusin ajatuksin opetussuunnitelmaa rakentamaan

2 YLEISET PÄÄPERIAATTEET OPETUSSUUNNITELMATYÖSSÄ

Oppilaitoskohtaista opetussuunnitelmatyötä aloittaessa on syytä perehtyä opetussuunnitelmia koskevaan normistoon ja lainsäädäntöön. ”Opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet määrittelevät ammatillisen perustutkinnon ja siihen kuuluvien koulutusohjelmien tavoitteet, keskeiset sisällöt sekä opiskelijan arvioinnin perusteet. Ne sisältävät myös määräyksiä opetuksen ja ohjauksen sekä näyttötutkintojen järjestämisestä (Hätönen 2006, 19)”.

2.1 Lainsäädännölliset lähtökohdat

Ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelua, toteuttamista ja arviointia säätelee laki ja asetus ammatillisesta koulutuksesta muutoksineen (L630/1998, L 479/2003, L601/2005, A811/1998, A603/2005) sekä Opetushallituksen määräys (M32/001/2005) ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelman perusteista (Opetushallitus. 2006, 6). Opetushallitus päättää lakien ja asetusten pohjalta normiston joita oppilaitoskohtaisissa opetussuunnitelmissa on noudatettava. Opetushallituksen laatimat opetussuunnitelmat ja näyttötutkinnonperusteet on laadittu yhteistyössä työmarkkinaosapuolten, oppilaitoksien sekä muiden sidosryhmien kanssa. Alakohdattaiset opetussuunnitelmatyöryhmät koostuvat oppilaitosten sekä työ- ja elinkeinoelämän edustajien lisäksi alan työntekijä- ja työnantajajärjestöjen rehtori-, opettaja- ja opiskelijajärjestöjen edustajista.

2.2 Opetussuunnitelman laatimisen pääperiaatteet

Koulutuksen järjestäjä päättää, millainen on toimiva opetussuunnitelma omassa käytössä. Hätönen (2006, 25–26) on nostanut esille keskeisiä pääkohtia hyvän opetussuunnitelman laatimista varten:

- opetussuunnitelma laaditaan koko tutkinnon suorittamisen ajalle.
- opetussuunnitelma voi olla osa oppilaitoksen toiminta ja kehittämissuunnitelmia sisältäen toiminta-ajatuksen, visiot, arvot jne..
- opetussuunnitelma pitää olla niin selkeästi laadittu, että opiskelija pysyy sen pohjalta laatimaan oman henkilökohtaisen, yksilöllisiä valintoja

sisältävän opiskelusuunnitelman.

- opetussuunnitelmassa konkretisoituvat opiskelu, -opetus ja arviointijärjestely.
- opiskelijalla pitää olla selvä käsitys siitä, mitä hänen tulee opiskella, mitä valintoja hän voi opinnoissaan tehdä ja mitä hänen suorituksissaan ja osaamisessaan arvioidaan.
- opetussuunnitelma kannattaa laatia sellaiseksi, että sitä voidaan joustavasti käyttää eri tilanteissa ja eri kohderyhmien tarpeisiin.
- koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelma pitää olla kaikkien saatavilla esim. oppilaitoksen Internet -sivuilla.
- käytettävän kielen pitää olla selkeää, kaikkien ymmärrettävissä, on vältettävä oppilaitos slangia (hops, tiops, hensu, hojks).

2.3 Perusteita oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelma laadintaan

Ammatillisesta koulutuksesta asetetun lain mukaan koulutuksen järjestäjä hyväksyy koulutusta varten oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman, joka perustuu opetushallituksen virallisiin opetussuunnitelman perusteisiin. Oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma on siis lain määräys. Opetussuunnitelma on välttämätön koulutuksesta ja opinnoista tiedottamisessa.

”Koulutuksen järjestäjän tulee antaa opiskelijoille tieto suoritettavista tutkinnoista ja niiden muodostumisen keskeisistä periaatteista ja sisällöistä, koulutuksen järjestämismuodosta ja -paikoista, opetusjärjestelyistä, työajoista, koulutuksen järjestäjän koulutustarjonnasta ja yhteistyöstä muiden koulutuksen järjestäjien sekä muiden yhteisöjen tai säätiöiden kanssa. Lisäksi opiskelijalle tulee antaa tieto aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamisen toiminta- ja menettelytavoista. Opiskelijaksi pyrkiville tulee antaa vastaavat tiedot soveltuvien osin”. (A603/2005/3§)

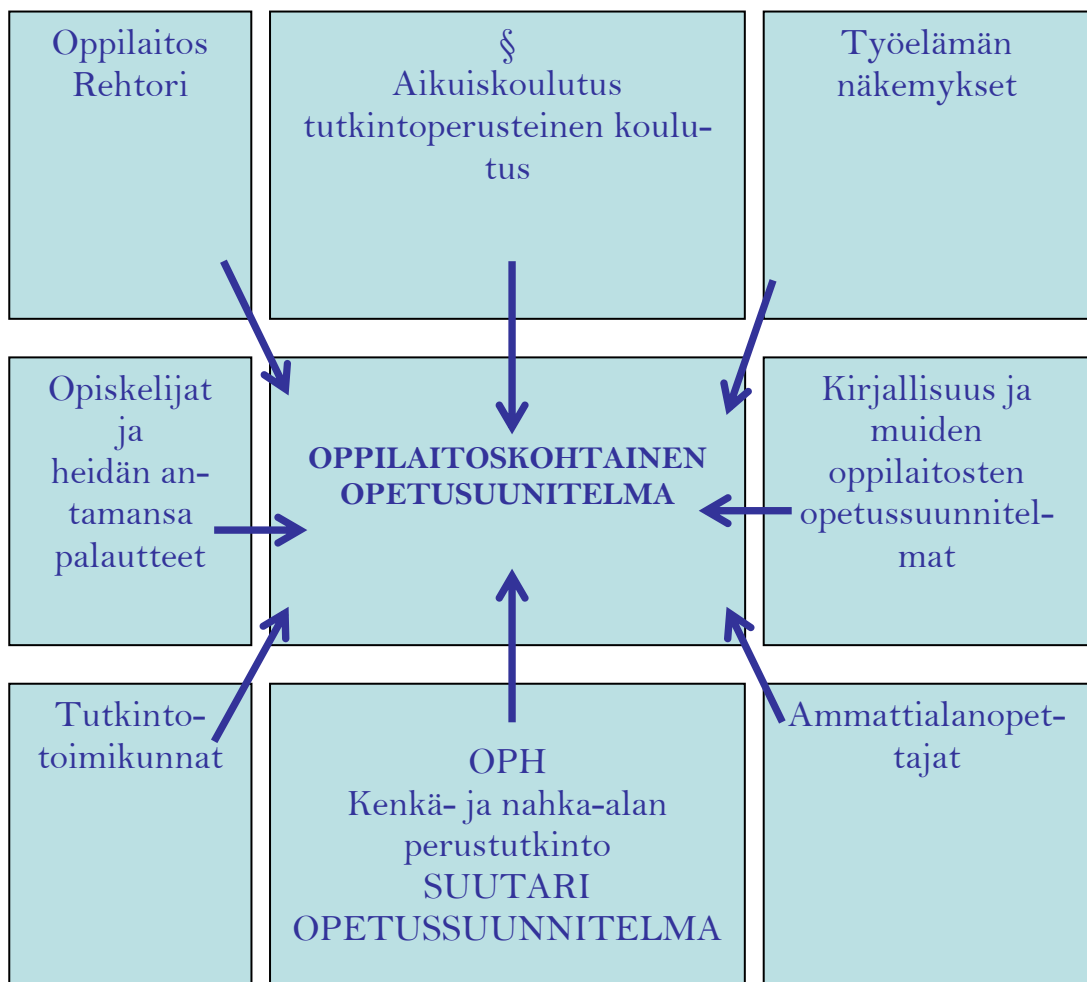
Lainsäädännön lisäksi opetussuunnitelma on opetuksen ja itsearvioinnin työväline. Opetussuunnitelman laadinta on yhteisöllinen oppimis- ja kehitymisprosessi, sekä erinomainen henkilöstön kehittämisen muoto. Samalla kun laaditaan opetussuunnitelmaa, voidaan tutkia omia toimintatapoja, analysoida yhteistyökäytäntöjä ja tehdä opintoihin liittyviä oman työn ja yhteistyön kehittämistehtäviä (Hätönen 2006, 24). Opetussuunnitelmalla on myös tiedottava ja markkinoiva tehtävä. Se on julkinen asiakirja, jonka perusteella muodostuu oppilaitoksen julkinen kuva, imago. Opetus-

suunnitelmalla on tiedottava merkitys mm. silloin kun opiskelijat valitsevat oppilaitoksen, jossa aikovat opintonsa suorittaa (Hätönen 2006,24).

3 OPETUSSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN

Oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman kehittämishankkeessa on tärkeää luoda toteuttamissuunnitelma. Ennen toteuttamissuunnitelmatyön aloittamista oli syytä määrittellä oma asemamme oppilaitoksessa, ihmiskäsityksemme, arvopohjamme, tuntikehys ja kaikki ne tekijät jotka vaikuttavat opetussuunnitelmatyöhön. Koska kysymyksessä on koko opetussuunnitelman uudelleen rakentaminen, vaatii se monien ihmisten aktiivista panosta ja avointa mielipiteiden vaihtoa. Alla on kuvattuna (Kaavio 1) kaikki ne vaikuttimet jotka kohdistuvat opetussuunnitelman toteuttamiseen.

KAAVIO 1. OPETUSSUUNNITELMATYÖN VAIKUTTIMET



3.1. Työelämäedustajien valinta

Opetussuunnitelmatyön alkuvaiheessa oli jo selvää, että halusin työelämän toiveita ja näkökulmia opetussuunnitelman sisältöön. Keskeistä työelämäedustajien valinnoille oli se, että heillä oli jonkinasteinen kokonaiskuva jalkinealan tutkintojärjestelmästä. Toinen selkeä valintakriteeri oli se, että he edustivat niin jalkineiden valmistusta, että jalkineiden korjausta.

Henkilöiden löytäminen ei ollut kovinkaan vaikeata. Korjaamopuolta edustava henkilö oli suutariyrittäjä, joka oli vuotta aiemmin suorittanut erikoisammattitutkinnon. Hän oli toiminut juuri päättyneen Antura – hankkeen (työpaikkaohjaajakoulutus) ohjausryhmässä ja itse myös työpaikkaohjaaja koulutuksen käynyt. Hän on myös yleistä arvostusta alalla nauttiva henkilö, joka toimii suutarialan kansainvälisissä tehtävissä. Hänellä oli kuva Euroopan muista alan koulutuksista. Lisäksi hänellä oli kokemusta jalkinealan perustutkintonäyttöjen arviointitehtävistä.

Toinen henkilöistä edusti selkeästi jalkineteollisuuden näkökulmaa. Hänellä on erityisen hyvä kokonaiskuva alamme tutkintojärjestelmästä, koska hän toimii jalkinealan tutkintotoimikunnan puheenjohtajana. Koska puheenjohtajalla oli ennakkoon kuva tulevasta opetussuunnitelman sisällöstä helpottaa se tämän käsittelyä myös tutkintotoimikunnassa.

3.2 Jalkinealan koulutus oppilaitoksessamme

Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskus on maan ainoa oppilaitos, jolla on tutkintojen järjestämissopimus kaikille jalkinealan tutkintotasoille (jalkinealan perustutkinto, jalkinealan ammattitutkinto, jalkinealan erikoisammattitutkinto). Opiskelijat ovat aikuisopiskelijoita ja ikärakenne on seitsemästätoista ikävuodesta liki kuuteenkymmeneen. Sukupuolijakauma on miesten ja naisten suhteen hyvin tasainen. Opiskelijoista suurin osa tulee pääkaupunkiseudulta. Pohjoisimmat opiskelijat tulevat Rovaniemeltä saakka. Jalkinealan perustutkintoa voi suorittaa joko 13 kuukautta kestävässä päiväopiskeluna tai vastavuoroisesti oppisopimusopiskeluna (kokonaiskesto n. 2,5-3vuotta). Ammatti- sekä erikoisammattitutkintoa ei voi opiskella päiväopiskeluna, ne ovat suunniteltu työelämässä toimiville ja ne toteutetaan monimuotokoulutuksena (oppisopimus tai nk. VOS ammatillinen lisäkoulutus).

3.3 Viitekehyksen luominen

Johdannossa (Opetussuunnitelman päivitys) olin tuonut esille ne syyt miksi uusi opetussuunnitelma piti rakentaa. Keskeisimpiä seikkoja oli, ettei se toiminut oppilaiden ja opettajien työväliseenä niin opetuksen sisällön, opetusmenetelmien ja koulutuksen koko rakenteen kuvauksen osalta. Lisäksi siitä puuttui kokonaan oppilaitoksen oma-leimaisuus (identiteetti) ja myös opetussuunnitelmalle kuuluva markkinoiva tehtävä. Seuraavaksi oli tehtävä suunnitelma, jonka avulla prosessissa edettäisiin. Keskeistä oli viitekehyksen määrittely. Oli ymmärrettävä, mitkä ulkoiset eri tekijät vaikuttavat opetussuunnitelman tekoon ja mitkä tekijät me opettajat haluaisimme olevan siinä mukana.

Kenkä- ja nahka-alan näyttötutkintoaineisto ja kenkä- ja nahka-alan perustutkinnon perusteet olivat luonnollisesti tämänkin opetussuunnitelman keskeisenä pohjana. Lisäksi lähdeviitteenä käytin Hätösen teosta Eläköön opetussuunnitelma II. Tämä opetushallituksen julkaisu ei sinänsä paljon anna eväitä tutkintoperusteisen koulutuksen järjestäjille, sillä se on keskeisiltä osin suunnattu nuorisoasteen ammatilliselle koulutukselle (opetussuunnitelma perusteinen). Joitakin asioita pystyi oppaasta kyllä poimimaan (esim. ammattiosaamisen näytöt ja arviointi sekä opetussuunnitelman rakenteen). Tutkivan oppimisen kirjallisuus ja siihen liittyvät artikkelit oli myös keskeisesti mukana prosessoidessani kehittämishanketta.

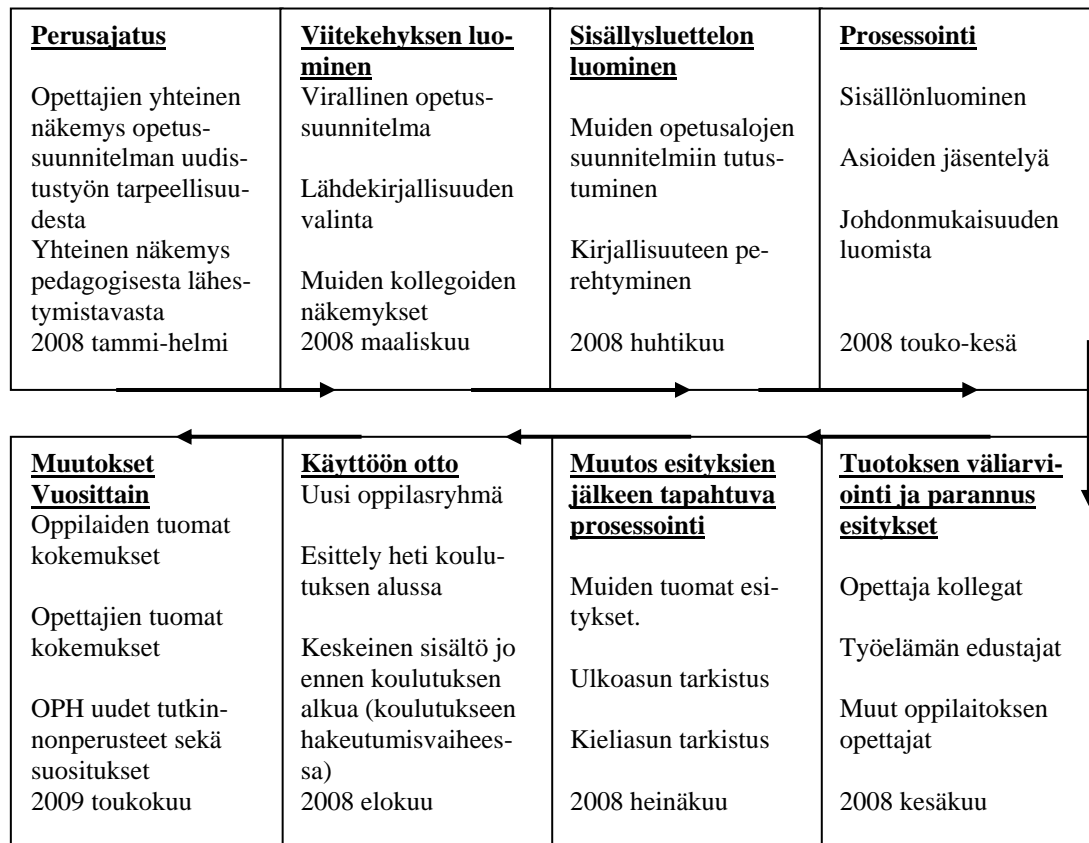
Myös monet internetsivut toivat täydennystä ja ideoita opetussuunnitelman tekoa varten (lähdelinkit löytyvät raportin loppupuolelta). Keskeistä opetussuunnitelmaa rakennettaessa oli kuitenkin menneiden koulutuksien, opettajien ajatuksien, työelämä näkökulmien ja tietenkin omien ajatuksieni reflektointi. Keskeisenä pedagogisena ajatuksena oli saada opiskelijat aktivoitumaan ja syväluotaamaan opittuja asioita. Tavoitteena oli synnyttää syväoppimista. ”Syväoppimisessa on tärkeää, että oppija luo suhteen opittavaan asiaan. Sen voi tehdä kysymällä: miksi opettelen tätä asiaa? Kuinka paljon haluan oppia tästä asiasta? Mihin käytän tietojani? Millä tavalla opin parhaiten sen mitä haluan tästä asiasta oppia? (Viittala 2001: <http://www.ayl.fi/Riitta/>)”.

Niinpä tutkivan oppimisen elementit sopivat mielestäni hyvin pedagogiseksi jaksaksi tämän opetussuunnitelman rakentamisessa. Tästä valtasi myös opettajien keskuudessa selkeä yksimielisyys.

3.4 Toteutussuunnitelman laadinta

Opetussuunnitelmaa varten rakennettiin tammikuussa 2008 prosessin toteutussuunnitelma, jonka tarkoituksena oli jäsentää prosessin etenemistä (Kaavio 2).

KAAVIO 2. OPETUSSUUNNITELMATYÖN PPROSESSIKAAVIO



Toteutussuunnitelmatyön prosessi kuvaa omaa luontaista tapaani toimia. On kuitenkin selvää, että ennakkoon oli vaikea tietää eteneekö prosessi juuri niin kuin olin kaavaillut. Näin jälkepäin ajateltuna prosessi eteni esittämälläni tavalla.

Hätönen (2006,28) painottaa, että selkeä kirjallinen työsuunnitelma, aikataulut-taminen ja selkeiden tavoitteiden asettaminen järkevöittävät opetus-suunnitelma työsken-telyä. Työnjako ja vastuuhenkilöiden nimeäminen on välttämätöntä

3.5 Identiteetti ja arvot

Opetussuunnitelman yhtenä keskeisenä lähtökohtana oli kouluttajien oma ihmis- ja oppimiskäsityksemme. Haimme vastauksia Hätönen (2006,36) esittämiin kysymyksiin.

- millainen ihmiskäsitys ohjaa toimintaamme?
- miten opiskelijoiden omien kykyjen ja taipumusten kehittämistä tuetaan?
- miten selvitetään niitä odotuksia ja toiveita joita opiskelijalla on opiskelusta ja ammattitaidon saavuttamisesta?
- miten nuoruusikään liittyvät psykologiset, kulttuuriset ja sosiologiset tekijät otetaan huomioon käytännön ratkaisuihin.

Lisäksi haimme vastauksia oman identiteettimme määrittelyyn seuraavilla peruskysymyksillä: *Keitä me olemme? Mitä me olemme olleet? Mitä me haluaisimme olla? Mitkä ovat meidän yhteiset arvot?*

Identiteetti määrittelee sen miten me olemme tunnistettavissa muista yksilönä tai yhteisönä. Meillä on siis joitakin ominaisuuksia millä me erotumme muista tai se luo mahdollisuuden muista erottumiseen. Nämä yllä esitetyt kysymykset loivat pohjan sille, että saimme rakennettua itsemme näköiset arvot joihin uskomme (LIITE 2) Oppilaitoksellamme ei oikeastaan ollut näihin edellä viitattuihin kysymyksiin vastauksia. Arvokeskustelua ei ole paljonkaan käsitelty henkilökunnan tai johtoryhmän kesken. Myös talon historian esille tuominen tai niistä mainitseminen vuosikertomuksissa tai www – sivuillamme ei ole kuulunut talomme toimintatapoihin. Toin asian esille opetussuunnitelmatyön alkuvaiheessa ja toivoin keskustelun avausta johtoryhmän taholta. Odottavan aika tulee kuitenkin pitkäksi, joten päätimme käynnistää oman arvokeskustelun omalla koulutuslallamme. Talon yhteinen visio ja strategia toki löytyivät.

Visio

Pohjois- Satakunnan Aikuiskoulutuskeskus on monialainen osaamisen kehittämiskeskus. Ammattimaisena työelämän kehittämisen edelläkävijänä se tarjoaa asiakkaitten käyttöön laajan asiantuntija verkostonsa paikallisesti, alueellisesti ja maanlaajuisesti.

Strategia

Aikuiskoulutuskeskuksen kouluttajilla on koulutusaloillaan vahva perusosaaminen ja toimivat työelämäyhteydet. Yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa vastataan ammattitaidon kehittämiseen ja henkilöstön ammatillisen koulutuksen tuleviin haasteisiin.

Aikuiskoulutuskeskus hyödyntää eri alojen erityisosaajia tarjoten yrityksille ja työelämän yhteistyökumppaneille heidän tarpeistaan lähtevää koulutus- ja kehittämispalvelua.

Strategia edellyttää aikuiskoulutuskeskuksen vahvaa panostamista henkilökuntansa sekä ammatilliseen, että aikuispedagogiseen osaamiseen, kouluttamiseen ja kehittämiseen sekä laajan asiantuntijaverkoston luomista.

Strategia edellyttää aikuiskoulutuskeskukselta myös hyvin toimivien tukipalveluiden järjestämistä, joustavaa hallintoa ja selväpiirteistä johtamista.

Talossa tulee olla toimiva laatujärjestelmä, vuosittain päivitettävä laatukäsikirja ja hyvin toimiva perehdyttämisohjelma asiantuntijakouluttajille.

Strategia on hyvin ympäröityä eikä se sisällä koulutusaloja koskevia tavoitteita tai toimenpidesuunnitelmia. Koulutusalamme poikkeaa muista koulutusaloista siinä, että toimimme valtakunnallisena kouluttajana. Talon muut koulutusalat toimivat taas pitkälti alueellisella tasolla. Tämä näkyy monesti myös käytännön toiminnantasolla siinä, että toimimme hyvin itsenäisesti. Tunne on kuin olisimme oppilaitos oppilaitoksen sisässä. Tässä on hyvät ja huonot puolet. Tämä kerrottakoon siksi, että lukija ymmärtäisi meille olevan hyvin tavanomaista määrittellä paikkamme oppilaitoksesamme. Tiesimme siis oman tehtäväämme ja tavoitteemme. Pystyimme määrittelemään yhteiset arvomme. Koulutusallamme historiinkin saimme selville, kun löytyi pieni vihkonen, joka oli tehty talon kaksikymmenvuotisjulkaisuksi. Arvojen muuttaminen haluamamme tekstiasuun vei kuitenkin kovasti aikaa.

3.6 Oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman tuntikehys

Tuntikehys on laskelma annettavan opetuksen määrästä. Tuntikehys on keskeinen osa kouluille annettavaa toimintasuunnitelmaohjeistusta tulevaa lukuvuotta varten. Tuntikehys tulee jakaa tavalla, joka antaa mahdollisimman hyvät oppimisen edellytykset opiskelijoille. Aikuisille suunnatussa näyttötutkintoperusteisessä koulutuksessa tuntikehys poikkeaa nuorisoasteen koulutuksesta moninkin osin. Ensinnäkin näyttötutkintoperusteisesta opetuksesta puuttuvat nk. yleissivistävät aineet. Lisäksi koulutuksen pituuden määrittelyssä otetaan huomioon aikuisilla oleva työelämä kokemus ja aiemmat opinnot. Näyttötutkintoperusteisessä koulutuksessa on myös huomioitava se, että itse näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia.

Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavaan perustutkintoon sisältyvät yhteiset opinnot eivät ole pakollisia koulutuksessa, joka valmistaa näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon. Niiden tavoitteet tulee ottaa kuitenkin soveltuvin osin huomioon opetussuunnitelmassa ja opetuksen järjestämisessä (Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet ja näyttötutkintojen perusteet 2000, 74).

Näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia. Koulutuksessa, työelämässä ja harrastuksissa hankittua osaamista käsitellään yhtenä kokonaisuutena siten, että osaaminen voidaan hyödyntää tutkinnoissa vaaditun ammattitaidon näytöissä. järjestämisessä (Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet ja näyttötutkintojen perusteet 2000, 73)

Oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman tuntikehyksen laadinnassa on opetushallituksen virallisten ohjeiden lisäksi käytetty opettajien saamaa kokemusta, toiveita ja ajatuksia mahdollisimman paljon hyödyksi. Oppilaspalautteista on kerätty keskeisimmät epäkohdat opetussuunnitelman tuntikehyksen uudistamisen lähtökohdiksi. Oppilaspalautteessa keskeisimmät kriittiset arvostelut ovat kohdistuneet koulutuksen lyhyteen ja sen tuomaan nopeaan opetuksen rytmiin. Lisäksi on pyritty vastaamaan mahdollisimman paljon työelämän toiveisiin. Keskeisimpänä toiveena työelämällä on ollut koulutuksen rakentaminen siten, että opiskelijalla olisi paremmat osaamisvalmiudet koulutuksen päätyttyä.

3.7 Opetuksen keskeisten tavoitteiden määrittely

Tuntikehystä varten asetimme opetustyölle keskeiset tavoitteet. Tavoitteet pohjautuivat opiskelijoilta saatuihin palautteisiin, työelämän edustajien sekä opettajien omiin näkemyksiin. Keskeistä oli koulutuksen sisällön rikastuttaminen, halu antaa aikaa oppimiselle. Tavoitteena oli lisätä vaihtoehtoja ja valinnan mahdollisuuksia. Kannustaa opiskelijaa itseohjautuvuuteen ja tuottaa osaavampia opiskelijoita työelämään. Halusimme muutosta myös opetuksen pedagogiseen toteuttamistapaan.

Tuntikehyksessä pyrittiin siis löytämään ratkaisuja yllä olevien keskeisten seikkojen toteuttamiselle. Opiskelijapalautteiden pohjalta tiesimme, että koulutusaika on ollut heidän mielestään liian lyhyt (9kk). Koulutuksen pidentyminen (13kk) oli nyt toteutunut ja se antoi mahdollisuuden myös opetuksen monipuolistamiseen ja syventämiseen. Yksi keskeinen muutos oli nk. suuntautumisen toteuttaminen opetussuunnitelmassa.

Vanhassa opetussuunnitelmassa opiskelija keskittyi koko opiskelun ajan tasaisesti niin jalkineidenkorjaukseen kuin jalkineidenvalmistukseen. Nyt opiskelija valitsee kahdentoistoviikon yhteistenopintojen jälkeen kumpaan (jalkineidenvalmistus vai jalkineidenkorjaus) hän aikoo suuntautua. Tavoitteena oli saada työtaidoiltaan valmiuksiltaan valmiimpia opiskelijoita työmarkkinoille.

Uudessa tuntikehyksessä olivat myös valinnaiset opinnot keskeisesti mukana. Opiskelijoilla oli siis mahdollisuus mm. opiskella toisen suuntautumisalalan opintoja tai syventää entisestään omaa suuntautumisalaansa. Valinnaiset opinnot olivat aihepiireittäin tasapituisia neljän viikon jaksoja ja niitä tuli valita kaksi.

Aiemmin (9kk koulutuksessa) käytössämme ollut koekäytäntö, jolla täsmäkysymyksin haettiin vastauksia opettamiimme aihepiireihin, sai poistua. Aiemmillä koekäytännöllä mitattiin opiskelijoiden tietotasoa ja suoritettiin arviointia. Opetus oli pintaasuuntautunutta keskittymistä yksittäistietoihin, jolloin kokonaisuuden hahmottaminen vaikeutui ja johtopäätöksien tekeminen jäi vaille perusteita. Tämä ilmeni ammatitutkintoon tulleille opiskelijoille tehdyissä lähtötasonkartoituksissa. Opiskelijat olivat suorittaneet perustutkinnon hyvilläkin arvosanoilla, silti monilta opiskelijoilta oli unohtunut keskeisiä asioita. Asiat olivat myös luonteeltaan sellaisia, joita olisi voinut hyödyntää työelämässä. Nämä kokeet koettiin nyt turhiksi, koska haluttua

pitkäkestoisia oppimistulosta ei syntynyt. Teimme oppimistehtävät, jotka kulkisivat koko valinnaisten opintojen ajan ja olisivat luonteeltaan tutkivaan oppimiseen perustuvia. Tunnusomaista tutkivalle oppimiselle on se, että tietoa ja taitoa ei suoraan omaksuta opettajalta tai oppikirjasta. Opiskelijat itse asettavat ongelmia ja muodostavat omia käsityksiään, selityksiään sekä hakemalla tietoa itsenäisesti ja rakentamalla näin syntyneestä tiedosta laajempia kokonaisuuksia.

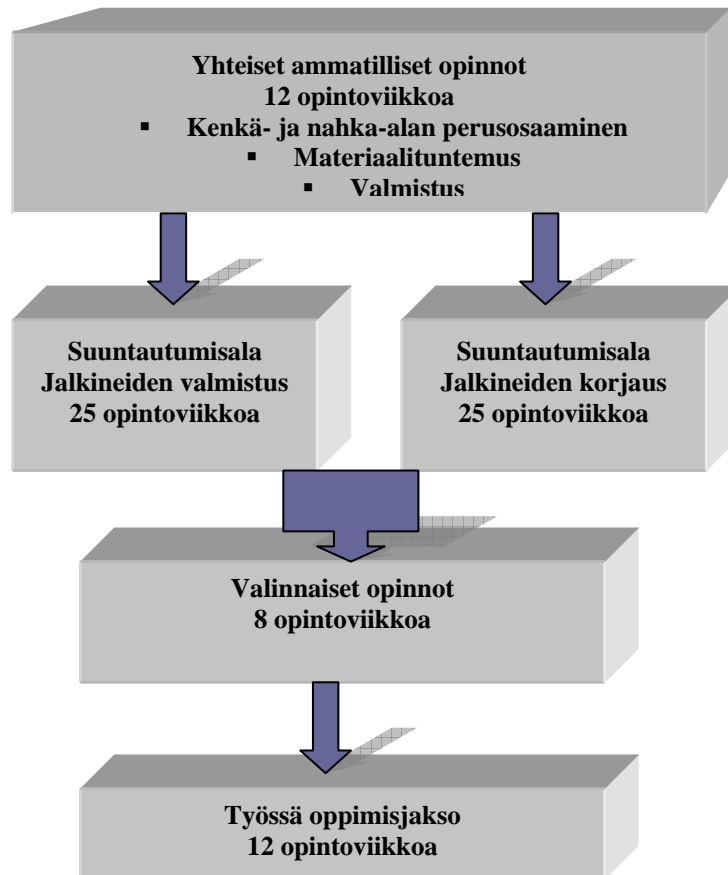
Hakkarainen, Bollström – Huttunen, Pyysalo & Longa (2004,17-18) painottavat, että tutkivaa oppimista ei saa tulkita ahtaasti tai kaavamaisena mallina yleisenä lähestymistapana oppimiseen.” Ei ole olemassa mitään ennalta määriteltävissä olevaa ”oikeaa” tutkivaa oppimista, vaan malli voidaan toteuttaa monella tavalla” Myös työssäoppiminen piteni entisen kymmenen viikon jaksosta kahteentoista opintoviikkoon. Tällä pyrittiin entisestään lisäämään opiskelijan työelämävalmiuksia.

Työpaikoilla järjestetään työssäoppimista käytännön työtehtävissä. Sen tarkoituksena on lisätä yhteistyötä elinkeino- ja muun työelämän kanssa sekä helpottaa opiskelijoiden työllistymistä ja ammattitaitoisen työvoiman saantia yrityksissä ja muilla työpaikoilla (TONET työssäoppimisen tietopalvelu www.edu.fi/tonet)

4 UUDEN OPETUSSUUNNITELMAN KESKEINEN SISÄLTÖ

Opetuksen tuntikehys ja rakenne (kaavio 3) 2008 kesäkuussa ja lähti lausuntokierrokselle niin työelämäneustajille kuin kollegoilleni. Heinäkuussa sain palautteet ja viimeistelyä vaille valmiiksi koko opetussuunnitelman.

KAAVIO 3 Uuden opetussuunnitelman tuntikehys



4.2 Yhteiset ammatilliset opinnot

Yhteisillä ammatillisilla opinnoilla tarkoitetaan niitä opintoja jotka ovat pakollisia kaikille. Nämä ovat nk. jalkinealan perusasioita, jotka ovat tärkeitä niin korjaaville suutareille kuin jalkineiden valmistajillekin. Koulutusosion pituus on kaksitoista viikkoa. Koulutuksen suuntautumisvaiheessa kyseiset asiat toistuvat ja korostuvat eivätkä näin ole irrallinen osa tätä koulutusta, pikemminkin ne syventyvät opetuksen edetessä. Keskeistä on oppia materiaalit, jalkinerakenteet, koneidenkäyttö, työturvallisuus riskit, jalananatomia, jalkinehistoria sekä tietenkin jalkineidenvalmistuksen

sekä niiden korjauksen perusasiat. Yleiskuvan syntyminen alasta ja sen eri toiminnoista on tärkeää, näin opiskelija pystyy tekemään valintoja jatko-opintojen suhteen.

4.3 Suuntautuminen

Kahdentoista opintoviikon jälkeen opiskelija tekee valinnat niin suuntautumisen kuin valinnaistenopintojen suhteen. Opiskelijoille on jo koulutuksen hakuvaiheessa selvitetty opetussuunnitelman keskeinen sisältö. Opetussuunnitelmassa on myös kerrottu alan eri työtehtävien kuvaukset sekä jatkokoulutus mahdollisuudet. Opiskelijoita on kahdentoista viikon yhteisten opintojen ajan ohjattu henkilökohtaisten valintojen tekemisessä. Suuntautumisopintojen kokonaiskesto on 25 viikkoa, johon sisältyvät myös opinnäytetyöt. Koulutusta ohjaa lukujärjestyksen lisäksi suuntautumisaloittain laaditut oppimistehtävät (näistä kerron tarkemmin myöhemmissä luvuissa)

4.4 Valinnaiset opinnot

Valinnaiset opinnot mahdollistavat opiskelijoille nk. poikittaisopinnot Poikittaisopinnoilla tarkoitan sitä, että opiskelija joka on suuntautunut esim. jalkineidenkorjaukseen voi opiskella valinnaisissa opinnoissa myös jalkineidenvalmistusta ja päinvastoin. Opiskelijat voivat myös syventää opintojaan alan vaativimmissa asioissa tai perinnejalkineiden valmistuksessa. Valinnaiset opinnot ovat pakollisia ja kuuluvat myös arvioinnin piiriin, vaikka ei niistä näyttötutkintoa kuitenkaan suoriteta. Valinnaisia aineita valitaan kaksi ja ne ovat aihepiiripituudeltaan neljän opintoviikon pituisia. Valinnaisiin aineisiin kuuluivat perinnejalkineidenvalmistus, jalkineisiin tehtävät ortopediset muutostyöt, avain- ja lukkotyöt, parkkinahkatyöt, korjaaville suutareille suunnattu jalkineidenvalmistustyö sekä jalkineidenvalmistajille suunnattu jalkineiden korjaustyö. Jaksot olivat kestoltaan tasapituisia (4 opintoviikkoa).

4.5 Työssäoppiminen

Työssä oppiminen toteutetaan koulutuksen loppupuolella. Sen laajuus on 12 opintoviikkoa. Työssäoppimispaikat hakee opiskelija itse. Koulutuslallamme on käytössä laajat tiedostot alan työpaikoista. Työssäoppiminen pitää olla tavoitteellista, ohjattua sekä arvioitua opiskelua. Näitä painotetaan valtakunnallisissa opetussuunnitelmissa. Tavoitteena on, että osa tutkinnossa tarvittavasta ammattitaidosta on työpaikalla hankittua. Työpaikkaohjaajakoulutus hankkeen avulla on rakennettu työelämän

kanssa yhteiset työpaikalla tapahtuvan ohjauksen ja arviointiin liittyvät ohjeet sekä lomakkeet. Koko työssäoppimisjaksosta opiskelijat rakentavat portfolion. Työssäoppimisen arviointiin osallistuvat työpaikkaohjaaja, opiskelija itse sekä myös oppilaitoksen opettaja. Työssäoppimisesta tulee arvosana opintosuoriteotteeseen.

5 OPINTOJEN OHJAUKSEN TOTEUTTAMINEN

Opetussuunnitelma on tiedottamisen väylä opiskelijoille ja sen tulee olla sellaisessa muodossa, että opiskelijan on helppo hahmottaa opetussuunnitelmasta valintamahdollisuudet. Opetussuunnitelman avulla opiskelija voi suunnitella opintojensa kulun ja seurata opintojensa edistymistä (Hätönen 2006, 49). Opetussuunnitelmaa tehdessä kiinnitettiin erityistä huomiota seuraaviin opiskelun ohjaukseen liittyviin seikkoihin.

1.) Opintojen ohjaus toteutettiin siten, että opiskelija saa koulutuksesta riittävästi taustatietoa ennen sen aloittamista. Valintatilaisuudessa käytiin läpi opetussuunnitelman pääkohdat, lisäksi jaettiin tietopaketti joka sisälsi kaikki opiskeluun liittyvän tarpeellisen tiedon. Opetussuunnitelma on myös esillä sähköisessä muodossa oppilaitoksemme nettisivuilla. Tällä varmistetaan, että hakuvaiheessa opiskelijalla on oikea käsitys annettavasta koulutuksesta, tavoitteista ja tehtävistä valinnoista.

2.) Opetussuunnitelma avattiin yhdessä opiskelijoiden kanssa heti koulutuksen alussa. Tällä haluttiin varmistaa, että opiskelijan on helpompi tehdä valintoja omien opintojensa suhteen. Opiskelijalla on ollut omien opettajiensa lisäksi käytössä oppilaitoksemme tukipalvelut, jotka auttavat valintojen tekemisessä.

3.) Koulutuksen alussa opiskelijoiden kanssa perehdytään erilaisiin oppimisen tapoihin. Oppimaan oppimisella tarkoitetaan ihmisen kykyä ajatella ja seurata eli reflektoida omaa oppimistaan. Oppimaan oppimisessa keskeistä on pohtia, miten oppii ja onko toiminta juuri opiskeltavaan asiaan soveltuvaa vai pitäisikö toimintatapoja muuttaa. Oppimisen jäsentäminen ja hahmottaminen auttavat seuraamaan edistymistä oppijana. Opiskelijoille annetaan välineitä oman opiskelunsa tukemiseksi ja kykyä löytää paras tapa oppia.

4.) Opiskelijoille tehtiin luki- ja kirjoitustaitojen testistö opiskelun alkuvaiheessa. Opiskelijalle muodostui käsitys mahdollisista oppimisen esteistä. Tämä antoi tietoa opettajille opiskelijan oppimisvaikeuksista ja mahdollisista tukitoimien järjestämisestä. Oppilaitoksemme ei ole varsinaista opintojenohjaajaa, mutta sosiaali- ja terveystieteiden koulutusaloilta löytyy osittainen apu opiskelijoille, joilla on oppimisen esteitä.

6 MUUTOKSIA TAVASSAMME OPETTAJAA

Keskeistä tälle koko hankkeelle on ollut muutoshalu niin koulutuksen sisällön kuin opetuksenkin suhteen. Muutoshalu pois siitä, mistä emme pitäneet opetuksessa ja tehtävien annossa. Halu saada parempia oppimistuloksia jotka olisivat myös pitkäkestoisempia. Opetussuunnitelman uudistustyö antoi meille mahdollisuuden tarkastella koko opetustamme myös pedagogisesta näkökulmasta. Pyrkimys oli siis muuttaa kaikkia koulutuksen osa-alueita.

Kävimme avointa keskustelua kollegoitteni kanssa siitä, mikä tuntui vanhan opetussuunnitelman ja lyhyemmän koulutusajan ollessa käytössä kaikkein turhauttavimmalta ja miten haluaisimme toteuttaa omaa opetustamme jatkossa. Keskustelut koulutuksen tiiviistä aikataulusta aiheuttivat sen, että opettajat kokivat opettavansa tavalla, jota he eivät nähneet mielekkääksi.

Monien ammattiin liittyvien merkityksellisten asioiden kuten materiaalituntemus, kenkärakenteet ja liimaustekniikka unohtuivat monilta osin koulutuksen jälkeen.

Nämä asiat ilmenivät meille, kun perustutkinnon suorittaneet tulivat työelämästä ammattitutkintoon ja siinä tehtävään lähtötason kartoitukseen. Olimme huolissamme myös siitä, että opetuksemme ei tukenut ammatissa vaadittavaa ongelmanratkaisukykyä. Oppituntien vetäminen opettajakeskeisesti ja opittujen asioiden tenttaaminen määrävälein, ei tuntunut enää mielekkäältä. Opettajien kesken oltiin siis yksimielisiä siitä, että tarvitaan muutos myös opetusmenetelmiin.

Myös monien opetusaiheiden (kuten perinnejalkineiden valmistus ja vaativat ortopediset muutostyöt) puuttuminen opetuksesta kavensi opetustamme. Näiden aiheiden saaminen mukaan opetussuunnitelmaan tuntui erityisen tärkeältä.

6.2 Ryhmäyttäminen

Ryhmäyttäminen on prosessi, jossa ryhmän jäsenten keskinäistä tuntemista, luottamusta, turvallisuutta ja viestintäkykyä tietoisesti kehitetään. Se on sosiaalistamisprosessi, jossa tuntemaan oppiminen, turvallisuuden kokeminen ja luottamuksellinen ilmapiiri mahdollistavat ryhmässä avoimempaa omien ajatusten ja tunteiden ilmaisuja. Jalkinealan opiskelijoiden ikäjakauman ollessa näin laaja (17v -55v) ja koska opiskelijat tulevat ympäri Suomea (kulttuurilliset eroavaisuudet), vaatii se opiskelun alusta lähtien ryhmäytymistä monissa eri muodoissa. Esimerkiksi koulutuksen en-

simmäisellä viikolla olemme olleet koko päivän jossakin patikoimassa ja tutustumassa toisiimme. Näin opettajatkin ovat ikään kuin ”puolueettomalla” maaperällä ja ryhmäyttäminen on siten luontevaa. Opetustunnit perustuvat varsinkin koulutuksen alussa pitkälti ryhminä tekemiseen niin työsalissa kuin tietopuolisissa opinnoissa. Tämä on tuntunut niin opiskelijoiden kuin opettajienkin mielestä mukavalta. Ryhmässä tekeminen on ollut rentoa ja tuloksellista.

6.3 Tutkiva oppiminen oppimistehtävien taustalla

Keskeistä tutkivassa oppimisessa on jaettu asiantuntijuus eli kaikkien osavaiheiden jakaminen oppimisyhteisön jäsenten kesken. Jaetun asiantuntijuuden avulla voidaan saada aikaan sellaisia oivalluksia, joita kukaan yhteisön jäsenistä ei yksin pystyisi tuottamaan.

Tutkivassa oppimisessa on tärkeää, että oppilaat asettavat itselleen aiheeseen liittyviä ongelmia ja kysymyksiä sekä vertailevat omia ja toisten käsityksiä, selityksiä ja jeh-topäätöksiä. Opettajan tehtävänä on tukea oppilaiden kysymys-selityssykliä ja yhteisöllistä tiedonrakentamisen prosessia. (Hakkarainen, Lonka & Lipponen http://sokl.joensuu.fi/verkkojulkaisut/tutkivaope/ka_la_sei.htm)

Kollegoitteni kanssa pohdimme voidaanko opetustyössä soveltaa esineeseen kohdistuvaa tutkivaa oppimista. Voitaisiinko toteuttaa kokeiden asemasta oppimistehtäviä joissa keskeinen kohde olisi itse jalkine? Aloimme tästä innostuneena rakentaa opetustehtäviä ja niihin liittyviä ohjeita (LIITE 3).


Opiskelijalle asetettaisiin jalkineisiin liittyen opetussuunnitelman mukaisia kysymyksiä. Jalkineet olisi toisin sanoen tutkimisen kohde ja ne ohjaisivat koko syventävien opintojen jaksoa.

Jalkineet poikkeaisivat toisistaan ja vaatisivat näin ollen opiskelijoilta omatoimista opiskelemista, jotta pystyisi löytämään esitettyihin kysymyksiin vastauksia. Aikaisemmin luodun tiedon omaksuminen on tutkivan oppimisen mukaan psykologisella tasolla samanlainen prosessi kuin uuden tiedon luominen. Jaettu asiantuntijuus ei tehtävän annossa korostuneesti näy, koska alun alkaen tästä kysymyksestä ei oltu täysin yksimielisiä opettajien keskuudessa.

Ennakkoluuloja herätti se, että tekevätkö opiskelijat tehtäviään vaan kopioivatko he vain tiedon suoraan toinen toisiltaan. Tällöin ajatuksemme syväoppimisesta menisi hukkaan ja opiskelijat eivät saavuttaisi koulutukselle (opetussuunnitelmassa) asetettuja tavoitteita.

Totesimme, että valitsemalla kaikille erilaiset jalkineet niin jalkinerakenteen, materiaalien ja käyttötarkoituksen mukaan vältetään tämän tyyppisiltä ilmiöiltä. Näissä oppimistehtävissä kysymykset ja aihepiirit on opettajien määrittämiä, mutta niiden suunnittelusta ja toteutuksesta oppilaat itse vastaavat. Oppimistehtävät tehdään verkko sovellutuksena (Moodle -oppimisolustalla). Opiskelijat näkevät myös toistensa tehtävien etenemisen ja voivat niitä kommentoida.

KUVA 1 Esimerkki oppimistehtävästä

<u>JALAN ANATOMIA</u>	tehtävän palautus väliarviointiin: viikko 5
<ol style="list-style-type: none"> 1) Mitä hyvän kengän ominaisuuksia löydät? 2) Mitä huonoja ominaisuuksia löydät? (listaa ja kerro konkreettisia asioita asiakkaan näkökulmasta). 3) Miten jalkineen mitat mielestäsi vastaavat keskimääräisiin jalkojen mittoihin? (tutki ja testaa). 4) Analysoi lestimuotoa yleisesti (vertaile). 5) Miten jalkineet vastaavat kysymyksiin: <ol style="list-style-type: none"> a) Jalan painopisteistä b) Jalkasairauksista c) Kävelyn edistämisestä 	
	

Tehtävä (Kuva 1) on laaja ja väljästi asetettu. Pystyäkseen vastamaan on opiskelijan perehdyttävä jalan anatomiaan, hyvän jalkineen tunnusmerkkeihin ja niiden merkitykseen jalkojen hyvinvoinnin kannalta. Opiskelijan on tiedettävä jalkojen mittauskohdat ja lestin mittapisteet. Hänen on pystyttävä hahmottamaan lestin toimivuus. Tehtävä on rakennettu siten, että opiskelija pystyy tuomaan omia näkemyksiään ja arvioimaan tuotteen toimivuutta mahdollisimman itsenäisesti.

6.4 Opettajan rooli oppimistehtävissä

Opettajan rooli oppimistehtävien tuloksellisen etenemisen kannalta on keskeinen. Oppimisen onnistuminen edellyttää sitä, että opettaja toimii oppimisen ohjaajana. Opettaja ei jaa oppimisen kohteena olevaa tietoa suoraan oppilaille, vaan ohjaa heitä itsenäiseen tiedon hakuun. Jokaista oppilasta rohkaistaan osallistumaan ja kehittämään omia selityksiään ja teorioitaan sekä myös kriittisesti ja rakentavasti arvioimaan ja kommentoimaan toisten käsityksiä. Tutkivan oppimisen onnistunut toteuttaminen näyttää edellyttävän sitä, että myös opettaja on valmis kehittämään omia

tutkimustaitojaan (<http://www.hyvan.helsinki.fi/tutkiva/> Helsingin kaupungin opetusvirasto Tietotekniikkaprojektin tutkimusryhmä). Oppilaalle on tärkeää selvittää oppimistehtävien periaatteet. Oppilaalla pitää olla selkeä kuva siitä, mitä ollaan tekemässä, mitkä ovat tehtävien tavoitteet, mitkä ovat opettajien odotukset ja opettajan rooli ohjaajana.

Oppimisalustalle on lisätty ohjeet, jossa opiskelijoita pyydetään lähettämään tehtäviä keskeneräisinä väliarviointia ja opintojen ohjausta varten. Oppilaalle jää vielä tämän jälkeen runsaasti aikaa viimeistellä oppimistehtäviänsä.

7 NÄYTTÖTUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN

Jalkinealan perustutkinto näytöt oli järjestetty vanhan opetussuunnitelman mukaisesti koulutuksen lopussa kolmipäiväisenä näyttötilaisuutena. Näytöt sisälsivät tietopuolisen osaamisennäytöt ja käytännön osaamisen näytöt. Opiskelijamme ovat menestyneet verrattain hyvin näytöissä. Olemme pitäneet pitkän aikavälin oppilasryhmien seuranta näyttötutkinnoista. Tutkintotoimikunnallamme on ollut aktiivinen ote niin näyttöjen käytännön seuraamisessa sekä myös näyttötukinnoissa tehtävien tietopuolisten kysymysten osalta. Jalkinealan perustutkinto näyttötilaisuudessa on perinteisesti ollut samanaikaisesti niin päiväopiskeluna opiskelleita kuin myös oppisopimuksella opiskelleita.

7.2 Näyttötutkintoihin väistämättä tulee muutoksia

Uuden oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman tullessa käyttöömme on myös näyttöjen osalta tulossa muutoksia. Perinteisen kolmipäiväisen näyttötilaisuuden asemasta muutamme näyttötilaisuuspäivät monivaiheiseksi opinnäyteviikoksi. Opetussuunnitelmassa (Liite 2) olemme opinnäytetyöstä kirjoittaneet ja lisäksi tuntikehykseen se on sisällytetty. Tutkintotoimikunnalle emme vielä ole tutkintojen järjestämissuunnitelmaa uudesta mallista toimittaneet. Tutkintotoimikunta on kuitenkin asiasta tietoinen ja heillä on uusi opetussuunnitelma ollut myös toimikuntakäsittelyssä. Uusi tutkintojen toteuttamissuunnitelma toimitetaan tutkintotoimikunnan käsittelyyn 2008 loppuun mennessä. Muutokset koskevat vain siis perustutkintonäyttöjen toteuttamistapaa.

7.3 Näyttöjen toteuttaminen monivaiheisesti

Näyttöjen toteuttaminen monivaiheisesti on ollut perusteltua jo siitä syystä, ettei vanha näyttöjen suorittaminen tue ajatteluamme pitkäkestoisesta oppimisesta. On myönnettävä, että vanhassakin mallissa itse näytöissä opiskelijat ovat menestyneet hyvin, mutta jo aiemmin kertamani ammattitutkintojen osaamiskartoitukset ovat todistaneet, että näytöt eivät tue pitkäkestoista muistia. Samalla kun opettajakollegoitteini kanssa pohdimme näyttöjen muuttamista aiemmin pidettyjen kolmipäiväisten näyttöjen sijaan monivaiheisiksi näytöiksi, huomasimme, että itse asiassa näytöissä oli vaatavuustasoa jopa mahdollista nostaa. Pelkästään jo se, että on enemmän aikaa

itse näyttötöiden tekemisen mahdollistaa laajemmat työnäytöt. Lisäksi koulutukseen liittyvä suuntautuminen syventävien opintojen kautta luo mahdollisuuden laajempiin osaamisennäyttöihin.

Esimerkki:

Vanhassa näytössä jalkineiden valmistuksessa oli tarkkaan määritelty, että opiskelija valmistaa alusta loppuun Derby – kengät (= tarkkaan määritelty klassinen puolikengä malli).

Uusien näyttöjen tehtävä asettelu on seuraavanlainen:

Suunnittele puolikengät. Sarjo ne kolmeen eri kokoon. Valmista jalkineet alusta loppuun.

Ero on huomattava vanhaan tehtävän asetteluun ja vaatii opiskelijalta paljon enemmän osaamista vaativampi. Tehtävä on kuitenkin myös mielenkiintoinen, haastava ja mielikuvitusta ruokkiva.

Arviointia tehdään useammassa eri vaiheessa töiden edetessä. Opiskelijat saavat edetä näyttötehtävissään myös eri tahtiin, koska aikaa on paljon enemmän kuin aikaisemmin pidettävissä näytöissä (ennen 2pv ja nyt 16 päivää).

8 TYÖELÄMÄNEDUSTAJIEN NÄKÖKULMIA

Opetussuunnitelmaan liittyvät keskustelut työelämäedustajien kanssa käytiin pitkälti sähköposti- ja puhelinkeskusteluin. Heidän kanssa oli sovittu siten, että kun saan opetussuunnitelmarunon ja keskeisen sisällön valmiiksi he tuovat esityksensä ja toiveensa opetussuunnitelmatyöhön. Tämä järjestely sopi tässä tapauksessa hyvin, koska työelämäedustajilla oli entuudestaan kokonaiskuva tutkintojärjestelmästä. Työelämäedustajat pohtivat olivatko yhteistenopintojen osuus liian lyhyt ja pystytäänkö oppimistehtävien avulla lisäämään yhteistenopintojen osuutta. Työelämää askarrutti myös työssäoppimisjakson sijoittaminen koulutuksen loppupäähän. Toivomus oli, että ne olisi kahdessa kuuden viikon jaksossa, toinen koulutuksen puolivälissä ja toinen koulutuksen lopussa. Huomio kiinnittyi myös siihen, että opettajien kansainvälinen yhteistyö eri oppilaitosten kanssa puuttui opetussuunnitelmasta ja toivomus oli, että se on ehdottomasti opetussuunnitelmaan lisättävä. Työelämäedustajat halusivat myös opetussuunnitelmaan kuvaukset alan monista eri työtehtävistä ja mahdollisuuksista. Kuvaukset olisi tehtävä positiivisävytteisesti.

Opetussuunnitelmaan lisättiin työelämän esittämät kuvaukset eri alan työtehtävistä. Samoin oppimistehtävät rakennettiin niin, että niin kutsuttu perusosaaminen on niissä vahvasti mukana koko koulutuksen ajan. Kohta opettajille kuuluvasta kansainvälisestä oppilaitosyhteistyöstä lisättiin myös opetussuunnitelmaan. Esitys työssäoppimisen toteuttamisesta kahdessa osassa oli oikeastaan ainut seikka, jota emme halunneet opetussuunnitelmaan muuttaa. Kysymys on yksinkertaisesti oppilaille koituvissa taloudellisissa kustannuksissa. Opiskelijat tulevat ympäri Suomea ja ovat hankkineet vuokra-asunnon Kankaanpäästä. Tällöin on huomioitava se tosiseikka, että vuokrasopimukset ovat helpompia ja taloudellisesti järkevämpiä tehdä yhtäjaksoisena ja laittaa päättyväksi ennen koulutuksen loppuun sijoittuvaa työssäoppimisjaksoa. Jos työssäoppiminen olisi työelämäedustajien esityksen mukaan myös koulutuksen puolella välissä, joutuisi opiskelija tekemään kahteen otteeseen vuokrasopimuksen ja kuljettamaan muuttokuormaansa kahteen otteeseen Kankaanpäähän. Välttyäkseen ”muuttorumban” vaihtoehtona olisi kuuden viikon vuokran maksaminen turhasta. Nämä esittämämme argumentit myös työelämäedustajat ymmärsivät.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opetussuunnitelma otettiin käyttöön 25.8.2008 alkaneella ryhmällä. Tämän hetkiset kokemukset ovat olleet ihan hyviä. Toki on aivan ennen aikaista arvioida opetussuunnitelman toimivuutta kokonaisuudessaan. Vaikka opetussuunnitelma toimisikin, on edessä opetussuunnitelman uudelleen tarkastelu jo ensi keväänä, koska opetushallituksessa on juuri lausuntokierroksella jalkinealan uusi opetussuunnitelma. Uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön jo 2009 elokuussa, joten uudistus on välttämättömän myös oppilaitoskohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Keskeisimpiä muutoksia tulee olemaan arvioinnin muuttuminen entisen viisinumeroisen (1-5) arviointi asteikoisesta kolminumeroiseksi (1-3). Myös vapaasti valittavien osioiden osuutta on nähtävästi aikomus lisätä. Toivottavasti oppilaitoksille jää myös paljon vapauksia omien oppilaitoskohtaisten opetussuunnitelmien toteuttamiseen. Oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman tekeminen muotoon, jossa se selkeyttää opettajan ja opiskelijankin työtä on ollut ensiarvoisen tärkeää. Tämän prosessin seurauksena on syntynyt paljon keskustelua opettamisesta ja opettajuudesta.

Opintoja on aikaisemmin ohjannut pelkästään koulutusta varten rakennettu lukujärjestys ja virallisen opetussuunnitelman pelkistetty kuvaus opintokokonaisuuksista ja arvioinnin kohteista. Oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman tulee kuitenkin olla paljon muutakin. Parhaimmillaan se toimii hyvänä opettajien ja oppilaiden oppaana. Siihen on kuvattuna paljon opetukseen liittyviä tavoite, koulutusala ja koko oppilaitosta koskevia laajemman merkityksen sisältäviä arvoja, tavoitteita, sekä strategian. Opetussuunnitelmaa tullaan tarkastelemaan 2009 toukokuussa asettamiemme kysymyksien avulla:

- miten tuntikehys vastasi opetukselle asettamiemme laadullisia tavoitteita?
- mitkä olivat opiskelijoiden palautteet opetussuunnitelmasta?
- miten työpaikkaohjaajat ja työelämä arvioivat opiskelijoiden osaamista?
- miten opiskelijat suoriutuivat oppimistehtävistä?
- miten opiskelijat menestyivät näyttötutkinnoissa?
- mitkä olivat tutkintotoimikunnan arviot näyttötukintojen toteuttamisesta?
- miten arvioijat kokivat näyttötutkintotilaisuudet ?
- miten opiskelijat kokivat näyttötutkinnot ?
- mitä opetushallitus edellyttää oppilaitoskohtaisilta opetussuunnitelmilta?

Oppilaiden antama palaute on opetussuunnitelman jatko kehittämisen kannalta tärkeää. Myös opettajien avoin vuorovaikutus ja mielipiteiden vaihtaminen luo mahdollisuuden opetussuunnitelman kehittämiseksi. Oppivan työyhteisön toimintakulttuuri on ainakin joiltain osin opetuslallamme toteutunut. Tämän opetussuunnitelman rakennustyö on omalta osaltaan elävöittänyt ja vapauttanut ajatuksiamme pois perinteisestä oppimisen käsityksistä. Opetussuunnitelman uudistaminen kokonaisuudessaan kannatti siis toteuttaa. Vuosittaisten tarkastelujen avulla se pysyy aina ajan tasalla.

LÄHTEET

Collin, J., Korhonen, K., Penttinen, L & Vakiala, V. 2003.

<http://www.tutkiva.edu.hel.fi/tutkivaoppiminen.html>

(luettu 24.4.2008)

Enkenberg, J., Savolainen, E & Väisänen, P (toim.). 2004. Verkko-versio 2005 Tutkiva opettajankoulutus-taitava opettaja.

http://sokl.joensuu.fi/verkkojulkaisut/tutkivaope/ka_la_sei.htm

(luettu 14.4.2008)

Ennaltaehkäisevä oppilashuolto.

<http://www.tkukoulu.fi/~pmniemi/ohjauspolku/ryhmayttaminen.htm>

(luettu 14.4.2008)

Hakkarainen, K., Lipponen, L., Ilomäki, L., Järvelä, S., Lakkala, M., Muukkonen, H., Rahikainen, M & Lehtinen, E. Tieto- ja viestintäteknikka tutkivan oppimisen välineenä

<http://www.hyvan.helsinki.fi/tutkiva/>

(luettu 14.4.2008)

Hakkarainen, K., Bollström-Huttunen, M, Pyysalo, R, Lonka, K. 2005. Tutkiva oppiminen käytännössä, matkaopas opettajille. Porvoo: WSOY

Hakkarainen, K., Lonka, K. & Lipponen, L. 1999. Tutkiva oppiminen. Älykkään toiminnan rajat ja niiden ylittäminen. Porvoo: WSOY

Hätönen, H. 2006. Eläköön opetussuunnitelma 2, Opas ammatillisen koulutuksen järjestäjille ja oppilaitoksille. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy

Jyväskylän yliopisto, Koulutuksen tutkimuslaitos, Peda.net. Veräjä. Verkko artikkeli oppimaan oppiminen

http://www.peda.net/veraja/iisalmi/kauppis/opo/oppimaan_oppiminen

(14.4.2008).

Näyttötutkintojärjestelmä tutuksi, näyttötutkintoprosessin opiskelumateriaali.

<http://www.nayttotutkinnot.fi/opiskelumateriaalit/index.htm>

(luettu 10.3.2008)

Oppimaan oppiminen

http://www.amk.fi/avoin/fi/index/koulutustarjonta_13/oppimistyylitjатаidot/tietooppimisesta/oppimaanoppimaan.html (luettu 14.4.2008)

Opetushallitus 2000 Jalkinealan perustutkinto kenkä- ja nahka-alan koulutusohjelma, suutari. Helsinki: Hakapaino Oy

Opetushallitus 2006. Kansallisen ammattiosaamisen näyttöaineisto. Jalkinealan perustutkinto. Helsinki: Hakapaino Oy.

Orrela, M 1990. Kankaanpään ammatillinen kurssikeskus 20 v. Kankaanpään kurssikeskus.

Rikkinen, A. (toim.) 2006. Henkilökohtaistamisen hyvät käytännöt, mallit ja mekanismit. AiHe- projektin tuloksia. Helsinki: Hakapaino Oy

Seinäjoen lukion opetussuunnitelma 2008- 2009

<http://edu.seinajoki.fi/lukio/opiskelu/opetussuunnitelma.html>

(luettu 10.3.2008)

Seitamaa- Hakkarainen, P., Hakkarainen, K

http://mlab.taik.fi/polut/Yhteisollinen/teoria_tutkiva_oppiminen.html

(luettu 10.3.2008)

Tikkurilan teatteri- ja sirkuskoulun teatteritaiteen laajan oppimäärän opetussuunnitelma.

<http://www.tikkurilanteatteri.fi/tiedostot/opetussuunnitelma.pdf>

(luettu 10.3.2008)

Viittala, R.2001. <http://www.ayl.fi/Riitta/>

(luettu 14.4.2008)

Verkko-opetuksen taustalla olevia oppimisteoreettisia käsitteitä

<http://www2.virtuaaliyliopisto.fi/velho/peda0.htm>

(luettu 5.11.2008)

LIITE 1

KANKAANPÄÄN AIKUISKOULUTUKSESKUS

SUUTARIN KOULUTUS - JALKINEALAN PERUSTUTKINTO

OPETUSSUUNNITELMA

Suutarin koulutus on jalkinealan perustutkintoon johtavaa aikuiskoulutusta. Se on tarkoitettu itsenäiseen jalkinealan yritystoimintaan tähtääville tai muuten alasta kiinnostuneille henkilöille. Pääsyvaatimuksena on peruskoulun oppimäärä ja soveltuvuus jalkinealalle, sekä asiakaspalvelutyöhön. Koulutus ja sen jälkeinen työskentely alalla sopivat yhtä hyvin sekä naisille että miehille.

Kenkä- ja nahka-alan perusosaaminen

Koulutuksen aikana opiskelija saa käsityksen jalkineiden historiasta, kehityksestä ja nykytilanteesta. Opiskelija ymmärtää jalkineiden valinnan perusteet suhteessa eri käyttötarkoituksiin. Hän oppii jalan anatomiaa, opiskelijan on tiedostettava eri ikäkausien vaikutukset jalkaan ja jalkineisiin, hän saa myös tietoutta jalkasairauksista.

Opiskelun aikana käydään läpi jalan mittaus ja mittajärjestelmät sekä lestin rakenne ja käyttötarkoitus. Opiskelija oppii jalkineiden ja muiden tuotteiden rakenteita. Hän tuntee tärkeimmät komponentit, materiaalit ja tarvikkeet. Opiskelijan on ymmärrettävä työturvallisuuden ja ergonomian merkitys.

Opiskelijan tulee tietää laadun ja ympäristömyönteisyyden merkitys valmiissa tuotteessa. Hänen on ymmärrettävä yritystoiminnan perusteet ja asiakaspalvelun merkitys työn ja muiden oheistuotteiden, sekä palveluiden markkinoinnissa. Opiskelija saa perustietoutta atk-n käytöstä ja hänen tulisi koulutuksen jälkeen suorittaa asiakaspalvelutilanteesta myös vieraalla kielellä.

Koulutuksen tavoitteena on opiskelun loppuvaiheessa suorittaa jalkinealan perustutkinto. Tavoitteen saavuttamista helpottaa osaava koulutusta tarjoava henkilökunta, -ajanmukaiset suutaritoiminnassa käytettävät koneet ja laitteet, sekä heidän lisäksi tuntikouluttajia koostuen eri alojen asiantuntijoista esim. yritystietous, mallisuunnittelu, atk-ym..

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma tehdään jokaisen opiskelijan valintojen ja tavoitteiden mukaan, joiden toteuttamiseen opiskelija sitoutuu ja motivoituu. Opiskelija osallistuu oman opiskelunsa suunnitteluun, yksilölliseen opinnoissa etenemiseen ja oman oppimisensa arviointiin.

Materiaalituntemus

Opiskelija oppii tunnistamaan eri nahkatyyppejä ja keinomateriaaleja. Hänen on hallittava materiaalien taloudellinen käyttö ja oikeat varastointimenetelmät. Hänen on ymmärrettävä keinomateriaalien käyttöominaisuudet ja tunnistettava komponentti- ja pohjamateriaalit. Opiskelijan pitää käsittää materiaalin vaikutus tuotekustannuksiin. Hän oppii alansa ympäristöystävälliset toimintamuodot ja hän ottaa ne huomioon omassa työssään.

Valmistus

Opiskelijalle opastetaan jalkinealan tavallisempien koneiden ja laitteiden käyttö, työturvallisuusnäkökohdat huomioiden. Hän osaa tehdä koneisiin, työkaluihin ja laitteisiin päivittäisen huollon. Opiskeli-

ja oppii eri jalkineiden ja tuotteiden valmistus ja korjaus menetelmiä. Hän osaa soveltaa valmistusmenetelmiä tuotteisiin. Opiskelija ymmärtää tuotteen tuotantoprosessin kokonaisuuden. Hänelle muodostuu käsitys tiimityöskentelyn periaatteista.

Tuotesuunnittelu

Opiskelija oppii kaavoittamaan käyttökelpoiset perusjalkineet tai nahkatuotteen. Hän osaa laatia työohjeen tuotteen valmistukselle. Hän tiedostaa värien ja trendien merkityksen tuotesuunnittelussa ja hän osaa valita tuotteeseen materiaalit ja komponentit.

Leikkuu

Opiskelija oppii laskemaan materiaalin kulutuksen suunnittelemlleen jalkineille tai muulle tuotteelle. Hän tuntee tavallisimmat leikkuumenetelmät ja hän osaa leikata jalkineiden ja muiden tuotteiden osia taloudellisesti. Hän osaa materiaalin mittayksiköt.

Neulomo

Opiskelija oppii kokoamaan käyttökelpoisia jalkineiden ja muiden tuotteiden neuloksia. Hän hallitsee yleisimmät neulomon koneet ja laitteet sekä osaa valita oikeat neula ja lankavahvuudet.

Pinkomon- ja viimeistelyn työt

Opiskelija pinkoo käsin ja pohjaa sekä viimeistelee valmistamansa jalkineet. Hän oppii erilaisia liimaustekniikoita, sekä valitsemaan eri materiaaleille sopivat liimat. Opiskelijan on tiedettävä viimeistelyssä käytettävät aineet ja niiden ympäristövaikutukset sekä merkitys tuotteen, käyttöominaisuuksille ja ulkonäölle.

Suutariliikkeen yritystoiminta

Opiskelija ymmärtää yritystoiminnan yhteiskunnallisen merkityksen, ja hän ymmärtää sen oman työllistymisensä edistäjänä. Opiskelija osaa selvittää yleisimmät yritysmuodot, sekä niiden erot yrityksen perustamisen yhteydessä. Hänen on ymmärrettävä liikeidean sekä tuotekehittelyn merkitys yrityksen suunnittelun ja toiminnan kannalta. Hänelle muodostuu käsitys yritystoiminnan kannattavuuteen vaikuttavista tekijöistä. Hänen tulee osoittaa toiminnassaan sekä sisäistä että ulkoista yrittäjyyttä. Opiskelija ymmärtää mainonnan ja markkinoinnin vaikutuksen yritystoimintaan. Opiskelija osaa tarkastella ammattitaitoaan ja valmiuksiaan, ja hänen tulee pohtia mahdollisuuksiaan ryhtyä itsenäiseksi yrittäjäksi joko heti tai tulevaisuudessa. Hän osaa toimia yhteistyökykyisesti ja palveluhenkisesti.

Asiakaspalvelu

Opiskelun aikana hän oppii tekemään asiakkaalle korjaus suunnitelman ja kustannusarvion korjattavaksi tuoduista jalkineista tai muista tuotteista. Hän hallitsee asiakaspalvelutilanteen ja osaa toimia siinä luontevasti. Opiskelija osaa hoitaa päivittäisen maksuliikenteen yrityksessä. Hän ymmärtää oheismyyntituotteiden ja -palveluiden merkityksen ja niiden markkinoinnin. Hänen on ymmärrettävä asiakaspalvelun merkitys yrityksen tuottavuuden tekijänä ja osattava ottaa vastuu asiakassuhteen hoitamisesta ja jatkumisesta. Opiskelijan tulee ottaa huomioon jalkinealan palveluiden erityispiirteet ja palvelun laatuun vaikuttavat tekijät.

Jalkineiden korjaus

Opiskelija oppii purkamaan tuotteen oikealla tavalla korjausta varten. Hänelle muodostuu kuva erilaisista korjaustekniikoista, niin että hän suoriutuu yleisimmistä jalkinekorjaamoissa tehtävistä asiakas töistä. Hänen pitää osata korjauksen viimeistelytyöt oikeilla menetelmillä. Opiskelija oppii käyttämään ja huoltamaan yleisimpiä jalkinekorjaamoissa käytettäviä koneita ja työkaluja. Hän oppii muita jalkinekorjaamoissa tarjottavia oheispalveluja.

Koulutus sisältää:

lähiopetusta 131 pv
 etäopiskelua 14pv
 työssäoppimisjakso 50 pv
 Yhteensä 195 pv

Koulutus sisältää:

Teoriaopiskelua	167 h	
Työn oppimista	565 h	
Muut nahkatyöt	45 h	
HOPS / omat työt		100 h
Ekskursiomatkat		19 h
Etätehtävät		98 h
Työssäoppiminen		400 h (50 pv x 8 h = 400 h)
Näyttötutkinto	21 h	
<hr/>		
Yhteensä		1415 h

Jokaiselle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS).

Työssä oppimisessa otetaan huomioon opiskelijan ja työharjoittelupaikan tarpeet.

PSAKK 

LIITE 2



*Jalkinealan perustutkinto
opetussuunnitelma*

SISÄLLYSLUETTELO

<u>Esipuhe</u>	3
<u>Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskus</u>	4
<u>Arvot</u>	5
<u>Pedagoginen ajattelu</u>	6
<u>Koulutuksen strategia</u>	7
<u>Kuvaus jalkinealasta</u>	7
<u>Jalkinealan perustutkinnon tavoitteet</u>	9
<u>Koko koulutuksen rakenne</u>	10
<u>Yhteiset ammatilliset opinnot sisältö 12 OV</u>	11
<u>Opetuksen toteuttaminen</u>	13
<u>Suuntautuminen</u>	19
<u>Suuntautumisvaihtoehtojen sisältö ja tavoitteet</u>	20
<u>Valinnaiset opinnot</u>	24
<u>Opiskelun arviointi</u>	26
<u>Näyttötutkinnot</u>	27
<u>Henkilöstön kehittämisstrategia</u>	31
<u>Lopuksi</u>	32



Esipuhe

Opetussuunnitelman uudistaminen on ollut välttämätöntä monestakin eri syystä. Keskeisimpiä syitä ovat ensinnäkin päiväopiskelun pidentyminen aiemmasta yhdeksästä kuukaudesta kolmeentoista kuukauteen ja toisena halu muuttaa suunnitelmaa enemmän oppilaskeskeisemmäksi ja tuoda selkeyttä sekä syvyyttä niin oppilaan kuin opettajan työhön. Jalkineala ja sen tuomat koulutukselliset haasteet ovat myös muuttuneet monilta osin viimeisen kymmenen vuoden ajanjaksolla. Työtehtävät jalkinealalla ovat hyvin moninaisia ja vaativat alan laajan perusosaamisen lisäksi myös hyviä sosiaali- ja viestinnällisiä taitoja sekä kykyä toimia itsenäisenä ammatin harjoittajana.

Tämän opetussuunnitelman tekeminen on ollut osana omaa opettajana kasvamista ja liittyy näin ollen ammatillisiin opettajaopintoihini.

Opetussuunnitelmassa on pyritty laajasti näkemään niin työelämän kuin opiskelijankin tarpeet. Opetussuunnitelmassa henkilökohtaistaminen on avainsana ja sen toteuttaminen opetuksessa on nähty tärkeäksi. Opiskelu edellyttää oppilaalta valintoja oman suuntautumisensa suhteen, jotta saavutetaan osaavampi ja valmiimpi henkilöstö alan vaativiin työtehtäviin.

Opetuksessa pyritään korostamaan oppilaan omaa sisäistä motivaatiota, "paloa oppia". Opetus perustuu tutkivaan oppimiseen. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelija hakee koulutuksen aikana ratkaisuja opettajan antamiin alaan liittyviin laajoihin kysymyksiin ja tätä kautta opiskelija oppii ymmärtämään ja syväluotaamaan alaan liittyviä asiakokonaisuuksia. Pakollisten opintojen jälkeen oppilas asettaa itse oppimisen tavoitteita ja pyrkii käsittelemään tietoa ja taitoja itselleen sopivimmalla tavalla.

Opetussuunnitelma on rakennettu tutkintopohjaisen ammatillisen koulutuksen perusteisiin. Koulutus on tarkoitettu aikuisopiskelijoille, joilla on työkokemusta ja hyväksi luettavia tutkintoja. Arvioitu koulutusaika henkilökohtaistettuna on 13 kk.

Tervetuloa opiskelemaan jalkinealaa.

Peetti Stolt

(koulutuslavastaava)

Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskus

Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskus

Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskus on ammatilliseen aikuis- ja täydennyskoulutukseen erikoistunut oppilaitos. Koulutamme vuosittain n. 1700 opiskelijaa eri alojen ammattilaisiksi. Tarjoamme useita opiskelumahdollisuuksia työvoima-, oppisopimus-, Noste-, omaehtoisena ja henkilöstökoulutuksena. Koulutus on käytännönläheistä, jolloin työssäoppiminen ja työharjoittelu ovat tärkeässä asemassa.

Koulutusalat:

Sosiaali- ja terveystieteiden ala

Tietotekniikka-ala

Nahka- ja jalkineala

Ravintola-ala

Kone- ja metalliala

Ohjaavat koulutukset

Luonnonvara-ala

Puhdistuspalveluala

Liiketalous ja hallinto

Oppilaitoksen nimi on muuttanut ajan saatossa monesti muotoaan alkaen nimestä: Kankaanpään ammattikurssikeskus seuraavaksi Kankaanpään Ammatillinen kurssikeskus sitten Kankaanpään Ammatillinen aikuiskoulutuskeskus seuraavaksi Kankaanpään aikuiskoulutuskeskus ja saaden 2007 nykyisen nimensä Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskus.

HISTORIA

Kankaanpäässä tapahtuvan aikuiskoulutuksen voidaan sanoa alkaneen 1.1.1971, jolloin silloinen ammattikasvatushallitus myönsi toiminnan aloittamiselle luvan. Silloinen Kankaanpään ammattikurssikeskus oli perustettaessaan järjestyksessä seitsemäs valtakunnallinen kurssikeskus. Koulutuksen runko-ohjelmassa oli jo silloin myös jalkinealan koulutusta. Silloinen koulutus keskittyi pitkälti jalkinealan kouluttamiseen alueen kenkäteollisuuden tarpeisiin. Varsinainen valtakunnallinen koulutusasema jalkinealan kouluttajana voidaan katsoa alkaneeksi jo vuonna 1977. Silloisen koulutuksen keskeinen painopiste oli jalkineidentikkaajien, päällistenleikkaajien sekä korjaaviensuutareiden koulutuksessa. Opiskelijoita oli siis jo silloin ympäri Suomea, mutta valtaosa kuitenkin Satakunnan alueelta. Vuonna 1989 jalkinealan koulutus sai entistä enemmän valtakunnallista huomiota, kun alan ensimmäiset tietokoneavusteiset suunnittelulaitteet ja niihin liittyen myös koulutus alettiin järjestää Kankaanpäässä. Jalkinealan tutkinnot tulivat oppilaitokseemme 1990. Ensimmäiset näyttötutkinnot olivat suutarikisälli- sekä suutarimestaritutkintoja. Varsinaista valmistavaa koulutusta ei vielä tuolloin järjestetty. Varsinainen tutkintotavoitteinen päiväopiskeluna sekä oppisopimuskoulutuksena järjestettävä koulutus käynnistettiin Kankaanpäässä 1996.

Arvot joihin olemme sitoutuneet

Kannustavuus

Kannustavuudella ymmärrämme toimintatapaa, joka arvostaa jokaista omalla itsenäään ja joka tukee yksilön kasvua. Kehitämme aktiivisesti omien henkilöidemme osaamista. Toimiessamme ryhmän jäsenenä puhallamme yhteiseen hiileen ja luomme ilmapiirin, jossa riittää innostusta ja tekemisen maun.

Vastuullisuus

Ymmärrämme vastuamme ja toimimme sen mukaisesti sekä yksilöinä että osana laajempaa ympäristöämme. Korostamme vastuuta yhteiskuntaa ja kaikkia sidosryhmiä kohtaan.

Yhteistyö

Tärkeää meille on yhteistyö yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa. Tuemme oppilaita heidän asettamien tavoitteiden toteutumisessa ja tarjoamme heille tarvittavat oppimiseen liittyvät tukipalvelut. Osallistumme aktiivisesti yhteiskunnassa käytävään keskusteluun opetuksen kehitystyöstä. Kiinteä työelämäyhteyksien ylläpito ja elinkeinoelämän tarpeiden kuunteleminen on luonnollinen osa toimintaamme.

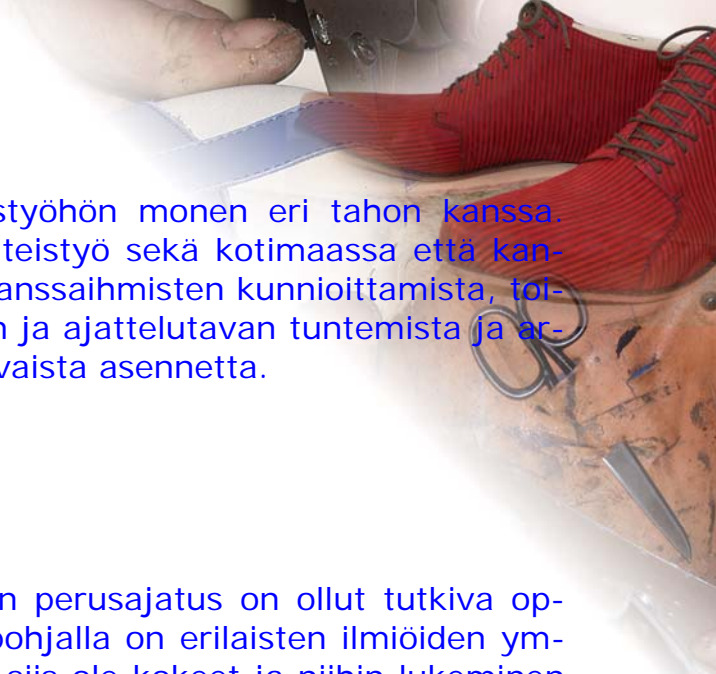
Avoimuus

Toiminta on läpinäkyvää; sitä ohjaavat arvot, tavoitteet ja opetussuunnitelmat. Opiskelijoille on mahdollisimman vaivaton ja suora väylä vastuullisen palautteen antamista varten sekä omalta osaltaan mahdollisuus osallistua koulun kehittämistoimintaan. Koulun toiminnasta ja toiminnan muutoksista tiedotetaan kaikkia osapuolia tarpeen mukaan.

Jalkinealan koulutuksen arvoperusta

Jalkinealan arvopäämäärinä ovat tuotteiden käyttökelpoisuus, korkea laatu, esteettisyys, terveellisyys ja mielihyvän tuottaminen. Tärkeitä ovat myös tuotannon ympäristöystävällisyys, ekologisesti kestävä tuotannon ja materiaalivalintojen kehittäminen sekä alan kulttuuriperinteen ylläpitäminen. Valmistunut ja kilpailukykyinen jalkinealan yritys parantaa ja kehittää jatkuvasti toimintaansa ja tuotteitaan.

Jalkinealan toimintaa ohjaavia periaatteita ovat ympäristö- ja laatutietoisuus, elinkaariajattelu ja ihmisten hyvinvoinnin edistäminen. Jalkinealan yritys- ja liiketoiminnassa korostuvat kuluttaja- ja asiakaskeskeisyys, kannattavuus, tuottavuus, yrittäjäjys ja terve kilpailu sekä palvelujen, työn ja tuotteiden korkea laatu. Keskeisiä arvoja ovat myös luotettavuus, täsmällisyys, rehellisyys ja ammattitaidon arvostus sekä vastuu omalta osalta henkilöstön työkyvystä, kehittämisestä ja hyvinvoinnista.



Työskentely jalkinealalla perustuu yhteistyöhön monen eri tahon kanssa. Verkostoituminen ja menestyksellinen yhteistyö sekä kotimaassa että kansainvälisesti edellyttävät asiakkaiden ja kassaihmissen kunnioittamista, toisen työn, toimintaympäristön, perinteiden ja ajattelutavan tuntemista ja arvostamista sekä tasa-arvoista ja suvaitsevaista asennetta.

Pedagoginen ajattelu

Tämän opetussuunnitelman toteuttamisen perusajatus on ollut tutkiva oppiminen. Tutkivalla oppimisen ajattelun pohjalla on erilaisten ilmiöiden ymmärtäminen ja selittäminen. Keskeistä ei siis ole kokeet ja niihin lukeminen vaan pikemminkin kokonaisuuksien ja niihin liittyvien eri osaongelmien ratkaisu. Ammatillinen osaaminen on ammattiteorian ja käytännön osaamisen integroitunut kokonaisuus joka näkyy sujuvana toimintana, käytännön taitoina ja kykynä ratkaista ongelmia työtilanteissa. Tämän vuoksi tutkivan oppimisen elementit sopivat hyvin opetuksen pedagogiseksi perustaksi.

Tavoitteena on, että opiskelija hankkii itse syventävää tietoa eri lähteistä niin opettajilta, opetusmateriaalista, internetistä, työelämästä ja kirjallisuudesta. Opiskelija käyttää hyväkseen omaa aiempaa osaamistaan ja on valmis koulutuksen edetessä asettamaan itselleen uusia haasteellisia oppimistehtäviä.

Oppimistehtävät ovat edelleenkin pääosin opettajien asettamia, mutta niiden laajuus ja moninaisuus luo opiskelijoille mielenkiintoisen ja haastavan oppimiskentän. Tärkeää on asioiden kriittinen tarkastelu ja monien vaihtoehtojen punninta ja oivalluksien syntyminen.

Opettajien tehtävänä on tukea ja rohkaista oppilaita keskeneräisten ajatusten ja ideoiden esille tuomiseen ja ohjata/kannustaa vastauksien hakemiseen. Näin saavutetaan pysyvämpää ja merkityksellistä oppimista.

Tärkeää on kontekstin luominen. Tällä tarkoitetaan sitä, että käsiteltävät asiat ankkuroidaan merkityksellisesti opetukselle asetettuihin tavoitteisiin. Kuitenkin siten, että opiskelijoille jää mahdollisuus toteuttaa oppimisensa halutulla tavalla.

Koulutuksen strategia

Kouluttajillamme on vahva osaaminen ja hyvät työelämä yhteydet. Tämä luo mahdollisuuden luontevaan vuoropuheluun alamme toimijoiden kanssa ja mahdollistaa myös heidän mielipiteidensä esille tuonnin tässä opetussuunnitelmassa. Työelämä korostaa ammatillisen osaamisen lisäksi myös paljon muitakin taitoja. Keskeisimpänä ovat sosiaaliset ja viestinnälliset taidot. Opetussuunnitelma nojautuu vahvasti myös näiden arvojen esille tuomiseen integroituna osana opiskelua.

Opetussuunnitelma päivitetään seuraavalle 2009 alkavalle ryhmälle. Oppilailta saatu palaute ja uudet ideat ovat meille ensiarvoisen tärkeitä. Opettajat tekevät itsearviointia opetussuunnitelman toimivuudesta ja kyvystä toteuttaa sitä. Tavoitteena on siis jatkuva opetussuunnitelman kehittäminen.

Kuvaus jalkinealasta

Jalkineala on käsitteenä laaja ja toimialoittain poikkeaa monessakin suhteessa toisistaan riippuen kulloinkin harjoitettavasta ammatista. Alla on kuvaukset eri alan toiminnoista.

Jalkinekorjaamot

Nykyiset jalkinekorjaamot tarjoavat asiakkailleen moninaisia palveluja. Perinteisten jalkine- ja nahkatuotteiden korjauksien lisäksi suutarit tarjoavat monesti esimerkiksi avain- ja lukkopalveluja sekä kaiverrustöitä. Myös mitä moninaisimmat oheistuotteet ja eri palvelujen tarjonta on suutariyrityksen arkipäivää. Luovuutta vaativat toimintamallit, kohderyhmät ja niiden segmentointi ovat ensiarvoisen tärkeitä. Suutarin ammatti on mielenkiintoinen ja haastava, jatkuvasti kehittyvä ala ja sopii henkilöille, jotka pitävät asiakaspalvelusta ja sen kehittämisestä. Ammatinharjoittaminen ja sen tuoma vapaus, itsenäisyys sekä hyvä taloudellinen menestyminen edellyttää pitkäjänteistä toimintaa sekä usein pitkiäkin työpäiviä.

Jalkineidenvalmistus

Jalkineiden valmistus voidaan jakaa kahteen pääkategoriaan eli teolliseen ja käsityömäiseen valmistukseen. Teollinen jalkineenvalmistus on perinteisesti ollut pitkälti vaihetyötä. Nykyisellään teollisuus kaipaa kuitenkin moni osajia, jotka pystyvät tekemään eri työvaiheita ja kykenevät aktiiviseen tiimityöskentelyyn ja kehittämään työympäristöään. Käsityömäisissä valmistamoissa keskitytään yksittäisten tai pienjalkinesarjojen valmistamiseen ja se edellyttää erityistä moniosaamista. Riippumatta siitä valmistetaanko jalkineet käsin tai koneilla pätevät valmistukseen samat lainalaisuudet. Jalkineiden valmistamot ovat haasteita antavia, ammattitaitoa kehittäviä usein hyvät etenemisen mahdollisuudet tarjoavia yrityksiä.

Kaupallisen alan työpaikat

Jalkineala ei rajoitu vain jalkinekorjaamoihin tai valmistamoihin. Jalkineidenmyynti, eri tukkuliikkeet ja maahantuonti yritykset on iso osa jalkinealaa ja antaa myös monipuolisen ja haastavan toimintakentän. Jalkineiden tuntemus ja alan ammatillinen osaaminen tuo kaupanalalle lisäarvoa niin kuluttajille tehtävään asiakaspalveluun kuin maahantuontiyrityksiin. Myös toimiessa suutarien tai teollisuudelle suunnatuissa tukkuliikkeissä on ammatillinen osaaminen ensiarvoisen tärkeää.

Jalkinealan perustutkinnon tavoitteet

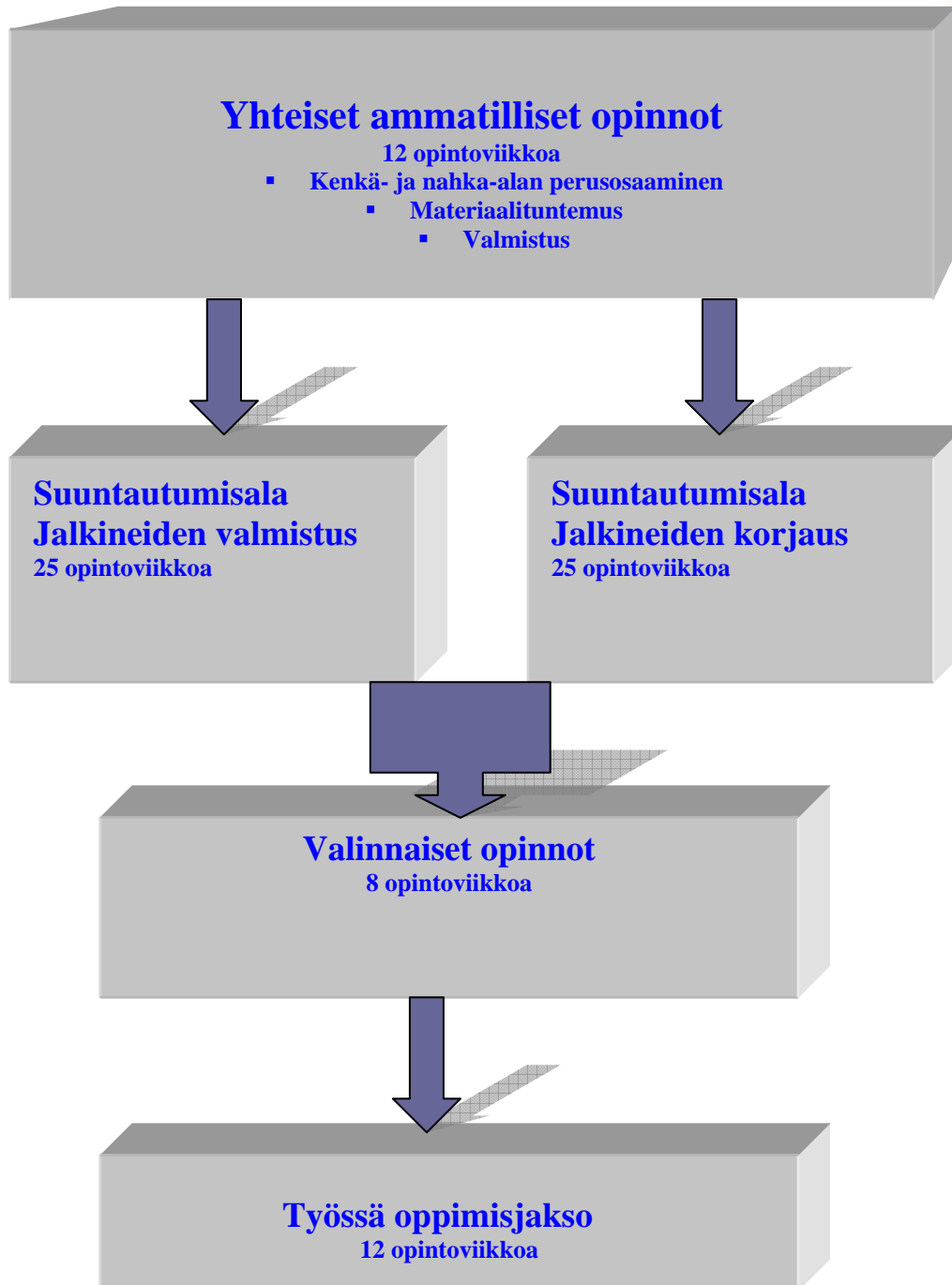
Jalkinealan perustutkinnon yleistavoitteina ovat laaja-alaiset valmiudet toimia jalkinealan työntekijänä eri tehtävissä joko teollisuudessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajana. Lisäksi tutkinnon suorittaneella on valitsemiensä ammatillisten opintojen perusteella työelämän vaatima eriytynyt ammattitaito.

Jalkinealan perustutkinnon suorittaneen on osattava toimia monikulttuurisessa työympäristössä. Hänen on osattava noudattaa työssään ympäristöä säästäviä menetelmiä ja siten edistää kestäväää kehitystä. Hänen on osattava käyttää nykyaikaisen teknologian välineitä ja laitteita. Hänellä on oltava tietoyhteiskunnassa tarvittavat valmiudet jatkuvasti kehittyvän tieto- ja viestintätekniikan käyttämiseen tiedonhankinnassa ja vuorovaikutteisessa tiedon välittämisessä. Jalkinealan perustutkinnon suorittaneella on oltava oma-aloitteisuutta, luovuutta, kekseliäisyyttä ja rohkeutta tehdä itsenäisiä ratkaisuja yrityksen työntekijänä.

Jalkinealan perustutkinnon suorittaneen on tiedettävä jalkinealan laatutekijöitä ja pyrittävä omassa toiminnassaan laadullisesti parhaaseen mahdolliseen suoritukseen. Hänellä on oltava käsitys jalkinealan palvelujen ja tuotteiden kansallisesta ja kansainvälisestä kilpailukykyisyydestä ja hänen on toiminnallaan osattava edistää yrityksensä kannattavuutta. Jalkinealan perustutkinnon suorittaneen on osattava pitää huolta omasta terveydestään ja siten ylläpitää työ- ja toimintakykyään. Hänen on osattava noudattaa työsuojelumääräyksiä ja -ohjeita. Jalkinealan perustutkinnon suorittaneella on oltava elinikäisen oppimisen edellyttämät oppimaan oppimisen taidot, kuten kyky arvioida omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä kyky arvioida ja jäsentää tietoa, suunnitella omaa opiskeluaan ja asettaa itselleen oppimisen tavoitteita. Lisäksi hänellä on oltava halua ja motivaatiota jatkuvaan itsensä kehittämiseen.

Jalkinealan perustutkinnon suorittaneella on oltava taidot selviytyä joustavasti uusista, erilaisista tilanteista ja toimia innovatiivisesti ja uutta luovasti. Hänen on osattava toimia ongelmanratkaisutilanteissa ympäristön odotukset huomioon ottaen. Hänen on pystyttävä toimimaan yhteistyössä muiden kanssa yksi- ja monikulttuurisessa työympäristössä. Jalkinealan perustutkinnon suorittaneen on osattava toimia vastuullisesti, oikeudenmukaisesti ja annettujen lupauksen mukaisesti. Hänen on noudatettava työssään kuluttajansuoja- ja tietosuojasäädöksiä. Hänen on osattava käsitellä ja ratkaista eettisiä ongelmia. Hänen on oltava suvaitsevainen ja tasa-arvoinen toisia ihmisiä kohtaan, ja hänen on osattava ottaa toiset huomioon ja hyväksyä ihmisten erilaiset tunteet. Hänen on arvostettava omaa ammattiaan sekä oltava motivoitunut kehittämään itseään ja työtään.

Koko koulutuksen rakenne



Yhteiset ammatilliset opinnot sisältö 12 OV

Koulutuksen sisältö

KENKÄ- JA NAHKA-ALAN PERUSOSAAMINEN.

- historiaa
- jalan anatomia
- jalkineiden vaikutukset terveyteen
- ikäkausien vaikutukset jalkaan ja jalkineisiin.
- jalkasairaudet
- jalan mittaus ja mittajärjestelmät

MATERIAALITUNTEMUS

- nahkatyypit ja niiden valmistusmenetelmät.
- nahan rakenne, ominaisuudet ja käyttötarkoitukset.
- materiaalin taloudellinen käyttö ja oikeat varastointimenetelmät. keinomateriaalit
- komponentti- ja pohjamateriaalit.

VALMISTUS

- jalkinealan tavallisimmat koneet ja laitteet
- työturvallisuusmääräykset.
- koneiden ja laitteiden huolto ja kunnossapito.
- jalkineiden ja nahkatuotteiden valmistus- ja korjausmenetelmät.
- valmistusmenetelmien soveltaminen
- jalkineen valmistuksen tuotantoprosessin tuntemus.
- kaavasunnittelun ja sarjonnan perusteet
- tiimityöskentelyn toimintaperiaatteet

HENKILÖKOHTAISTAMINEN

Henkilökohtaistamissuunnitelma tehdään opetussuunnitelman ja opiskelijan valintojen perusteella. Se on opiskelijan kehityssuunnitelma, joka tukee urasuunnittelua ja itsearviointia. Henkilökohtainen opetussuunnitelma pohjautuu opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin; opiskelija osallistuu oman opiskelunsa suunnitteluun, omakohtaisiin valintoihin, yksilölliseen opinnoissa etenemiseen ja oman oppimisensa arviointiin.

Henkilökohtaistamissuunnitelma toteutetaan yhteisten opintojen päättyessä. Opiskelijan kanssa käytävien keskustelujen pohjalta luodaan jatko-opinnoille suunnitelma, joka ohjaa opintoja koulutuksen päättymiseen asti.

Opiskelija voi valita oman suuntautumisvaihtoehdonsa joko jalkineiden valmistuksen tai jalkineiden korjauksen väliltä. Opiskelija valitsee myös valinnaiset opetusaineet, jotka kuvaillaan tässä opetussuunnitelmassa myöhemmässä vaiheessa.

OPINTO-OHJAUKSEN TOTEUTUS

Opintojen-ohjauksen tavoitteena on, että opiskelija osaa toimia oppilaitos-yhteisössään ja suunnitella opintonsa ja sitoutua opiskeluun, jolloin hänen on tiedettävät tutkintoon sisältyvät opinnot ja valinnaisuus.

Opiskeluun liittyvät tukipalvelujen sisältö:

- opiskelija saa ennen opintojen aloittamista opetus- ja toteutussuunnitelman.
- opiskelija saa käyttöönsä oppilaitoksen tukipalvelut oppimisvaikeuksien ilmetessä.
- opiskelijalle kerrotaan oppimaan oppimisesta ja kartoitetaan opiskelijan luontaista tapaa käsitellä tietoa.

***Oppimaan oppiminen** on kykyä ja halua ottaa vastaan oppimishaasteita, valmiutta jatkaa työskentelyä myös silloin, kun tehtävät ovat vaikeita, kykyä ylittää epäonnistumisen tai sen uhan tuottamat pettymykset sekä kykyä iloita ja nauttia uusista haasteista, oppimisesta ja omasta osaamisesta. Usko itseesi ja ota käyttöösi asenne: minä yritän ja onnistun!*

- opiskelijoille tehdään lukemisen ja kirjoittamisen testistö opiskelun alkuvaiheessa. Opiskelijalle muodostuu käsitys mahdollisista oppimisen esteistä. Tämä antaa myös opettajille tietoa oppimisvaikeuksista ja mahdollisten tukitoimien järjestämisestä sekä niihin varattavista resursseista.
- Ryhmäyttäminen on prosessi, jossa ryhmän jäsenten keskinäistä tuntemista, luottamusta, turvallisuutta ja viestintäkykyä tietoisesti kehitetään. Se on sosiaalistamisprosessi, jossa tuntemaan oppiminen, turvallisuuden kokeminen ja luottamuksellinen ilmapiiri mahdollistavat ryhmässä avoimempaa omien ajatusten ja tunteiden ilmaisua.

Opetuksen toteuttaminen

Jalkinealan perustutkinto

25.8.2008 -25.9.2009

OPETUSSUUNNITELMAN SISÄLTÖ

12 opintoviikkoa

420 tuntia

Pakolliset osat

Opiskelu Orientaatio

- *Opetus ja toteuttamissuunnitelma*
- *Henkilökohtaistaminen*
- *Opintojenohjaus*
- *Jalkinealan perustutkinto oppimistehtävät*

Tavoitteena on antaa oppilaalle toiminta edellytykset ja työvälineet menestykselliseen opiskeluun.

Opiskelija tutustutetaan opetussuunnitelmaan ja toteuttamissuunnitelmaan.

Opiskelija oppii ymmärtämään turvallisen työskentelyn merkityksen ja oppii käyttämään koneita ja laitteita työturvallisesti.

Opiskelija tiedostaa omat vahvuutensa ja oppimisvaikeutensa ja saa mahdollisesti tarvitsemansa tukipalvelut.

38 tuntia

- = *oppilaitoksen tervehdys*
- = *oppilaitoksen käytännöt*
- = *työturvallisuus (teoria)*
- = *työturvallisuus (käytäntö)*
- = *oppimaan oppiminen*
- = *luki ja kirjoitus testit*
- = *järjestäjien tehtävät*
- = *oppilaskorjaamo tehtävät*
- = *ryhmäyttäminen*
- = *opetussuunnitelman sisältö*
- = *toteutussuunnitelman sisältö*
- = *opintojen henkilökohtaistaminen*

Jalkine historia

*Ryhmätyö
Ryhmätöiden purku
Vertaisarviointi ja oma-arviointi*

Jalkinehistorian tavoitteena on antaa opiskelijalle kuva jalkineen kehityksestä, jalkineiden valmistuksen teollisesta kehityksestä, jalkineiden nimikkeistöistä.

Tietopuolisen opetuksen lisäksi opiskelijat tekevät ryhmitöitä, joiden avulla vahvistetaan opiskelijoiden ryhmäytymistä.

25 tuntia

- = *jalkineen kehittyminen*
- = *muodin historia*
- = *jalkine nimikkeistö*
- = *teollinen historia*
- = *Suomen jalkineteollisuuden historia*
- = *vierailu kenkämuseossa*

Jalanantomia

52 tuntia

Opinnot koostuvat tietopuolisista opinnoista sekä etätehtävistä.

Lähiopetus (17tuntia)

Etätehtävänä mittaukset (35tuntia)

Tavoitteena antaa opiskelijalle ymmärrys hyvästä jalkineesta ja sen vaikutuksesta jalkojen hyvinvointiin. Oppilas oppii jalantoiminnot, jalkasairaudet, lestin merkityksen sekä lestin valmistukseen liittyvät työvaiheet.

- = jalanluut ja nivelet
- = jalan kehittyminen
- = jalkasairaudet
- = ortopediset jalkineet
- = jalanmittaaminen (teoria)
- = jalanmittaaminen (käytäntö)
- = eri lesti tyypit
- = lestin suhde jalkaan
- = lestin valinta
- = lestin valmistus

Materiaalioppi: nahkat

16 tuntia

Opiskelu koostuu tietopuolisesta opetuksesta, leikkuu suunnitelman käytännön harjoitteista, videofilmistä sekä vierialusta nahkatehtaalla.

Tavoitteena on antaa opiskelijalle kokonaiskuva jalkineissa käytettävistä päällis- ja vuorimateriaaleista.

Opiskelija oppii käsittelemään materiaaleja kustannustehokkaasti laatu- ja huomioiden.

Opiskelija oppii tunnistamaan päänahkatyypit ja valitsemaan oikean tyyppisen nahkan kulloinkin valmistamiinsa jalkineisiin.

- = nahkan valmistuksen prosessin kuvaus
- = eri parkitusmenetelmät
- = nahkan pinta-ala mittaus
- = eri päällismateriaalit
- = eri vuorimateriaalit
- = nahka viat
- = leikkuu säännöt
- = nahkanvalinta

Pohjamateriaalit ja Liimaus

16 tuntia

- = eri luonnon pohjamateriaalit
- = eri kumimateriaalit
- = eri synteettiset materiaalit
- = liima käsitteenä
- = liiman valintaan vaikuttavat tekijät
- = liimaus testit

Opetus koostuu tietopuolista opetuksesta ja käytännön testeistä.

Tavoitteena on antaa opiskelijalle käsitys erilaisista käytettävissä olevista pohjamateriaaleista, ominaisuuksista ja niiden kiinnittämisestä liimauksen avulla. Opiskelija oppii tunnistamaan eri pohjamateriaalit ja valitsemaan oikeanlaisen liimaustavan.

Kenkärakenteet

3 tuntia

Opetus koostuu tietopuolisesta opetuksesta, jossa kuvaesityksen avulla perehdytetään opiskelija eri kenkärakenteiden työtöihin

Tavoitteena on ymmärtää nykyisten ja perinteisten jalkineiden rakenteet ja niiden valmistustavat.

- = liimakenkä
- = velttikenkä
- = reunoskenkä
- = Kalifornia-kenkä
- = moksasiini
- = pussineulos jalkine

Mallisuunnittelu

15 tuntia

Opetus koostuu tietopuolisesta opetuksesta jossa opettaja näyttää käytännön esimerkinä jalkinemallin syntymisen lestikopiosta valmiiksi osamalleiksi.

Tavoitteena on antaa opiskelijalle peruskäsitys mallisuunnittelijan työstä ja kuinka uusi tuote syntyy.

Opiskelija oppii ymmärtämään miten kasvu eri numeroiden ja mittajärjestelmien välillä tapahtuu ja millä välineillä nk. sarjontaa toteutetaan.

- = mitä on mallisuunnittelijan työ
- = lestikopion otto
- = keskikopio
- = peruskaava
- = mallin ositus
- = mittajärjestelmät (kasvut)
- = sarjonta menetelmät

Ompelukoneen käyttö

67 tuntia

Opetus koostuu tietopuolisesta opetuksesta ja käytännön saliharjoitteista

Tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiudet saada eri ompelukoneet toimintavalmiiksi ompelutyötä varten.

Opiskelija oppii havainnoimaan ompelukoneessa olevat toimintahäiriöt sekä asennusvirheet.

Opiskelija oppii valitsemaan oikean tyyppisen neulan suhteessa lankaan, sekä oikean tyyppisen neulan ja langan suhteessa ommeltavaan materiaaliin.

- = ompelu harjoitteet SATRA
- = neulojen ja lankojen asennukset
- = nahan ompelu (työessu)
- = silinterikone harjoitteita
- = autotyynyn valmistus
- = eri neulat ja soveltuvuus
- = langat
- = eri konetyypit
- = toimintaperiaate

Jalkineiden valmistus

64 tuntia

Opetus koostuu käytännön opetuksesta.

Tavoitteena on antaa perusosaaminen jalkineiden valmistuksesta ja sen eri työvaiheista. Opiskelija valmistaa ohjauksen avulla aamutossut ja puolikengät.

Opiskelija oppii ymmärtämään eri työvaiheiden onnistumisen merkityksen valmiissa tuotteessa.

Opiskelija oppii eri työvaiheet ja niiden nimitykset.

- = esineulomo
- = neulomo
- = pinkomo/pohjaamo
- = viimeistely
- = ekskursionmatka
- = aamutossujen valmistus
- = derby kengän valmistus

Korjaavan suutarin laitteet ja työkalut

28 tuntia

Opetus koostuu tietopuolisesta sekä käytännön opetuksesta.

Tavoitteena on antaa kuva eri suutarinliikkeissä käytettävistä koneista ja laitteista ja niiden oikeaoppisesta käytöstä.

Opiskelija oppii hiomakoneen sekä kurson oikeaoppisen käytön sekä teroittamaan suutarinveitsen.

- = käsityökalut
- = työkalujen luovutus
- = hiomakoneen toiminta
- =hiomakoneen huolto
- = kurson käyttö
- = kursonhuolto
- = veitsenteroitus

Jalkineiden korjaus Korkolaput ja nastilaput

8 tuntia

Opetus sisältää tietopuolista opetusta ja käytännön harjoittelua.

Tavoitteena on antaa perusteet nastilapun ja korkolapun vaihtoon.

Yleisimmät hajoamisen syyt sekä ymmärrys yleisimmistä korkolappu/nastilappu materiaaleista.

- = asiakaspalvelu näkökulma
- = miksi korkolaput rikkoutuvat
- = yleisimmät materiaalit
- = lapun irrotus
- = hionta
- = liimaus/naulaus
- = viimeistely

Pohjaustyöt korjaava suutari

35 tuntia

Opetus sisältää tietopuolista sekä käytännön opetusta

Tavoitteena on antaa opiskelijalle käsitys yleisimmistä pohjiin tehtävistä korjauksista ja antaa välineet onnistuneeseen pohjan kiinnitykseen liimaamalla.

- = puolipohjaukset eri materiaaleihin
- = koko pohjan vaihto
- = pohjan valmistus tossuihin
- = hajoamisen syyt
- = pohjan irrotusmenetelmät
- = liiman valinta

Silinterikoneella tehtävä ompelutyö

Opetus sisältää tietopuolista opetusta sekä käytännön harjoittelua.

Tavoitteena on antaa opiskelijalle käsitys jalkineisiin ja muihin tuotteisiin syntyneiden vauriokohtien aiheuttajista.

Opiskelija oppii silinterikoneen monipuolista käyttöä ja ongelmanratkaisukykyä.

Opiskelija oppii korjaamaan yleisimmät jalkineisiin syntyneet vauriot käyttäen apuna silinterikonetta.

49 tuntia

- = päällisenpaikkaus
- = sivupaikkaus
- = takavuori
- = vetoketjun vaihto nilkkuri tai saapas
- = vetoketjunvaihto nahkatakki
- = sivupaikkaukset

Venytykset

Opetus sisältää käytännön harjoittelua jalkineiden venyttamisestä eri materiaaleille.

Tavoitteena on saada ymmärrys miten jalkineisiin voidaan saada lisää sisäpinta-alaa venytyksen avulla.

Opiskelija oppii ymmärtämään miten eri materiaalit kestävät venytystä.

4 tuntia

- = erilaisten materiaalien käyttäytyminen venytyksessä
- = pesän venytykset
- = varren venytykset

Suuntautuminen

12- viikon kestävän pakollisen jakson jälkeen opiskelijoiden kanssa käydään henkilökohtaismämiskeskustelut. Keskustelussa pyritään hahmottamaan jatko-opintojen sisältö suuntautumisen ja valinnaisten aineiden suhteen. Koulutusta ohjaa eteenpäin annetut tehtävät, joita opiskelijat tekevät opintojen aikana. Oppimistehtävät arvioidaan koulutuksen viimeisellä viikolla kouluttajien toimesta ja niistä annetaan myös arvosanat opintosuoriteotteeseen. Arviointi on numeraalista asteikolla 1-5.

Kiitettävä (5)

Hyvä (3 ja 4)

Tyydyttävä (1 ja 2)

Hylätty (0)

Suuntautumisvaihtoehdot ja niiden sisältö

Kenkä- ja nahka-alan teollinen valmistus 25 ov

Tuotesuunnittelu

Leikkaus

Neulomon työt

Pinkomon ja viimeistelyn työt

Jalkinekorjaustyö 25 ov

Asiakaspalvelu

Jalkineiden korjaus

Suutarinliikkeen yritystoiminta

Suuntautumisvaihtoehtojen sisältö ja tavoitteet

Kenkä- ja nahka-alan teollinen valmistus

Tuotesuunnittelun tavoite 4ov

Opiskelijalle annetaan perusvalmiudet kaavojen suunnitteluun. Hän oppii lestikopion oton ja peruskaavan valmistuksen puolikengään ja nilkkuriin. Hän oppii tunnistamaan ja valitsemaan oikeanlaisen lestin. Hän oppii havaitsemaan kaavoissa olevat mahdolliset virheet ja tekemään niihin tarvittavat korjaukset. Opiskelija oppii ymmärtämään sarjonnan perusajatuksen, sarjonta menetelmät ja myös sarjomaan jalkineet eri kokoihin jollakin valitulla menetelmällä.

Tuotesuunnittelun opetuksen sisältö

- ❖ lestin valinta
- ❖ lestikopion otto
- ❖ peruskaavan valmistus
- ❖ puolikengän suunnittelu ohjatusti derby, oxford
- ❖ nilkkurin suunnittelu
- ❖ sarjonnan perusteet
- ❖ sarjonta käytännössä
- ❖ oman mallin suunnittelu

Leikkuu 6ov

Opiskelija oppii laskemaan materiaalin kulutuksen jalkineisiin. Hän tuntee nahan mittayksiköt. Hän osaa tehdä taloudellisen leikkuusuunnitelman ja osaa toteuttaa sen oikeilla välineillä. Opiskelija tietää nahan ja jalkineen oikeat venymissuunnat ja nahan eri kohtien laatukriteerit. Opiskelija osaa valita oikean tyyppisen nahan kulloinkin valmistettavaan tuotteeseen. Opiskelija osaa käyttää erilaisia leikkuuosaston koneita ja laitteita. Opiskelija osaa tehdä leikkuutyön sekä manuaalisesti että koneellisesti.

Leikkuun opetuksen sisältö

- ❖ nahanleikkuu käsin ja koneella
- ❖ leikkuusuunnitelman tekoa
- ❖ veitsen teroitus
- ❖ käytännön harjoittelua

Neulomon työt 8 ov

Opiskelija osaa neulomo-osaston työnkulun. Hän tuntee neuloksen osat ja osaa koota jalkineen ompelemalla. Opiskelija osaa saumarakenteet ja eri kappaleiden reunojen käsittelytavat. Hän osaa käyttää neulomon koneita ja laitteita ja tuntee neulat, langan vahvuudet sekä muut tarvikkeet. Opiskelija osaa valita oikean langan ja neulan kulloinkin valmistettavaan tuotteeseen. Hän hallitsee koneiden ja laitteiden päivittäiset perushuollot. Opiskelija osaa koota tuotteen oikeassa järjestyksessä.

Neulomotyön sisältö

- ❖ erilaiset reunan ohennukset
- ❖ viikaus
- ❖ välivuoritukset
- ❖ vuorien kokoaminen
- ❖ päällisten valmistus
- ❖ ompelukoneen toimintakuntoon saattaminen
- ❖ neula- ja lankavalinnat
- ❖ viikkohuollot

Pinkomon ja viimeistelyn työt 7ov

Opiskelija tuntee pinkomon, pohjaamon ja viimeistelyosaston työnkulun. Hän osaa käyttää eri osastojen tavallisimpia koneita ja laitteita. Opiskelija osaa eri liimaustekniikat ja osaa valita materiaaliin oikeat liimat, ympäristönäkökohdat huomioon ottaen. Opiskelija tuntee tuotteen viimeistelymenetelmät ja niiden tarkoituksen. Hän tietää viimeistelyssä käytettävien aineiden ympäristö-vaikutukset sekä merkityksen valmiin tuotteen käyttöominaisuuksille ja ulkonäölle.

Pinkomon ja viimeistelytyön opetuksen sisältö

- ❖ pinkopohjanvalmistus
- ❖ kapinvalmistus parkkinahasta
- ❖ käsinpinkominen
- ❖ konepinkominen
- ❖ pohjitus valmispohja
- ❖ rakennepohjan valmistus
- ❖ liimakengän valmistus
- ❖ reunoskengän valmisus
- ❖ jalkineiden viimeistely ja hoito

Jalkinekorjaustyö 25 ov

Asiakaspalvelu 8 ov

Opiskelija oppii tekemään asiakkaalle työnkuvauksen sekä kustannusarvion. Opiskelija osaa päivittäisen maksuliikenteen hoidon. Hän hallitsee asiakaspalvelutilanteet, tuntee koko asiakaspalveluprosessin ja sen merkityksen yrityksen tuottavuuden tekijänä. Hän tuntee oheismyyntituotteet ja -palvelut sekä niiden markkinoinnin. Hän osaa ottaa vastuun asiakassuhteen hoitamisesta ja jatkumisesta. Opiskelija osaa ottaa huomioon jalkinealan palveluiden erityispiirteet ja palvelujen laatuun vaikuttavat tekijät.

Asiakaspalvelu opetuksen sisältö

- ❖ asiakaspalveluprosessin sisältö
- ❖ somistus harjoittelua
- ❖ ammattikielenä englanti
- ❖ käytännön opetus oppilaskorjaamossa
- ❖ oheistuotteet ja niiden myynti

Jalkineiden korjaus 12 ov

Opiskelija osaa käyttää korjaamon koneita ja laitteita sekä suorittaa niille päivittäisen huollon. Hän osaa purkaa tuotteita oikealla tavalla korjausta varten. Opiskelija osaa erilaisia korjaustyötekniikoita siten, että hän suoriutuu yleisimmistä jalkinekorjaamossa suoritettavista asiakastöistä. Hän tuntee muut tarjottavat oheispalvelut. Opiskelija osaa tehdä korjauksen viimeistelytyöt oikeilla menetelmillä.

- ❖ päällisten korjaustyöt
- ❖ pohjaus ja korkotyöt
- ❖ kassien ja laukkujen korjaukset
- ❖ nahkatakien korjaus
- ❖ venytykset
- ❖ varren muutostyöt
- ❖ teroitukset
- ❖ muut suutarinliikkeen työt (avain ja kaiverrustyöt)

Opiskelija ymmärtää yritystoiminnan yhteiskunnallisen merkityksen. Hän ymmärtää yritystoiminnan merkityksen oman työllistymisensä edistäjänä. Opiskelija tietää jalkinealan yleisimmät yritysmuodot, niiden erot sekä vallinnan merkityksen yrityksen perustamisen yhteydessä. Hän osaa laatia liiketoimintasuunnitelman ja tehdä siihen liittyen kannattavuus ja rahoitus laskelmia.

Hän ymmärtää liikeidean sekä tuotekehittelyn merkityksen yrityksen suunnittelun ja toiminnan kannalta. Opiskelija tuntee keskeisimmät lainsäädännön yritystoiminnalle asettamat vaatimukset. Opiskelija ymmärtää sisäisen yrittäjyyden vaikutukset toiminnan tuloksellisuuteen ja tietää, minkälaisia ominaisuuksia sekä velvollisuuksia yrittäjältä ja työntekijältä vaaditaan. Opiskelija osaa hahmottaa markkinoitavan tuotteen tai palvelun elinkaaren eri vaiheissa. Opiskelija oppii tarkastelemaan omaa ammattitaitoaan ja valmiuksiaan itsenäisenä yrittäjänä.

Suutarinliikkeen yritystoiminta opetuksen sisältö

- ❖ yhtiömuodot
- ❖ lainsäädäntö
- ❖ viranomaistahot
- ❖ veloitteet
- ❖ yrittäjyyden vaatimukset
- ❖ liiketoimintasuunnitelman laadinta

Valinnaiset opinnot

Opiskelijan tulee sisällyttää opintoihinsa 8 opintoviikkoa vapaasti valittavia opintoja, joiden tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja arvioinnista tulee tehdä opiskelijalle henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Vapaasti valittavat opinnot tukevat koulutuksen yleisiä ja ammatillisia tavoitteita. Jalkineiden korjaamiseen ja jalkineiden valmistukseen erikoistuneille on rakennettu oma valinnaisten aineiden tarjotin, josta opiskelija valitsee kahdeksan viikkoa kestävän opintokokonaisuuden.

Vapaasti valittavat opinnot

JALKINEIDEN KORJAUSTYÖ

KODIN JA AUTON LUKKOJEN SARJOTUS	4 ov
PARKKI -JA MUUT NAHKATYÖT	4 ov
JALKINEIDEN VALMISTUS	4 ov
PERINNEJALKINEEN VALMISTUS (PIEKSU)	4 ov
VAATIVAT ORTOPEDISET MUUTOSTYÖT	4 ov

KENKÄ- JA NAHKA-ALAN TEOLLINENVALMISTUS

JALKINEIDEN KORJAUS	4 ov
PARKKI -JA MUUT NAHKATYÖT	4 ov
PERINNE JALKINEEN VALMISTUS (PIEKSU)	4 ov
VAATIVAT ORTOEDISET MUUTOSTYÖT	4 ov

VALINNAISTEN AINEIDEN ARVIOINTI

Valinnaisista aineista tehdään arviointi kunkin jakson lopussa ja niistä tulee arvosana opintosuoriteotteeseen. Arviointi annetaan numeroasteikolla (1-5).

Kiitettävä (5)
Hyvä (3 ja 4)
Tyydyttävä (1 ja 2)
Hylätty (0)

Työssäoppiminen 12 ov

Opiskeluun oleellisena osana kuuluu työssäoppiminen. Työssäoppiminen sijoittuu koulutuksen loppuun ja antaa valitulle suuntautumisalalle syvyyttä. Opiskelija hankkii itse työssäoppimispaikat. Tukena on oppilaitoksen laatima laaja luettelo työssäoppimispaikoista, joissa ovat koulutetut työpaikkaohjaajat.

Työssäoppimisjaksot tukevat opiskelijan ammattilista kehittymistä ja antavat kuvan työelämän tavoista toimia. Opiskelijoita kannustetaan hakemaan työssäoppimispaikkoja monipuolisesti. Näin opiskelijat saavat laajan näemyksen eri alan työpaikoista, niiden tarjonnasta ja työtavoista. Työssäoppiminen ulkomailla on myös mahdollista.

Onnistuneen työssäoppimisen perusedellytyksiä:

- ❖ sen tulee olla tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua.
- ❖ työssäoppimisjaksojen tulee olla ammatinhallinnan kannalta riittävän pitkiä ja monipuolisia.
- ❖ työpaikkaohjaaja on koulutettu ja hän tietää, miten ohjausta sekä palautetta annetaan.

Työssäoppimisajalta opiskelija laatii port-folion, jossa hän kuvaa työssäoppimistaan. Portfolio on vapaamuotoinen ja persoonallisella tavalla laadittu kokonaisuus, joka edustaa monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti opiskelijan osaamista.

Työssäoppimisjakson ajalta tehdään arviointi opiskelijan työpaikkaohjaajan ja opettajan toimesta. Arviointi on numeraalista (1-5).

Kiitettävä (5)
Hyvä (3 ja 4)
Tyydyttävä (1 ja 2)
Hylätty (0)

Opiskelun arviointi

Arviointia tehdään koko opiskelun ajan. Arviointia tekevät opettajat, työelämän edustajat ja opiskelijat. Hyvä arviointi on monipuolista, avointa ja yksilöllä kunnioittavaa. Arviointi perustuu ammatilliseen osaamiseen ja sen kehittymiseen. Arviointiin liittyvät kriteerit on opiskelijalla tiedossa heti opiskelun alussa. Opiskelijan on tiedostettava, mitkä seikat vaikuttavat arvosanojen muodostumiseen.

Arviointia tehdään:

- ❖ näyttötutkinnoissa
- ❖ oppimistehtävistä
- ❖ työssäoppimisesta
- ❖ käytännön osaamisesta

Näyttötutkinnoissa arviointia tekevät työelämäedustajat, jotka tutkinto-toimikunta on hyväksynyt. Opettaja, joka on arvioitavan aiheen kohdalta antanut koulutusta, ei voi osallistua arviointiin.

Oppimistehtävät, joita opiskelija tekee koulutuksen edetessä, arvioidaan sekä opettajien kuin opiskelijan näkökulmasta. Arviointi tapahtuu koulutuksen lopussa. Arvosanat kustakin aiheesta tulevat opintosuoriteotteeseen. Oppimistehtävistä opiskelija tekee myös itsearviointia. Oppimistehtävät on rakennettu siten, että tutkivaoppiminen on mahdollista. Tehtävät edellyttävät opiskelijalta aktiivisuutta ja opettajien toimesta tehtävien väliarviointia. Tehtävät on rakennettu opetussuunnitelmassa olevien vaatimuskriteerien mukaisesti.

Työssäoppimisen arviointiin osallistuu työpaikkaohjaaja, opettaja sekä opiskelija. Työpaikalla tapahtuvaan arviointiin on tehty arviointilomake, jota työpaikkaohjaaja ja opiskelija yhdessä täyttävät. Opettajan arviointi perustuu lähinnä portfolion arviointiin ja työaikojen noudattamiseen. Työssäoppimisesta tulee arvosana opintosuoriteotteeseen.

Käytännön osaamisessa salikouluttajat arvioivat opiskelijan osaamista ja kehittymistä koko opiskeluprosessin ajan. Arviointi on avointa ja opettajat kertovat eri töiden osalta annetut arvosanat. Arvosanat eivät ole pysyviä vaan ne voivat nousta opiskelijan edetessä ja taitojen karttuessa.

Näyttötutkinnot

Ammattiosaamisen näytössä opiskelija osoittaa käytännön työtehtäviä tekemällä, miten hyvin hän on saavuttanut opetussuunnitelman perusteiden mukaiset tavoitteet ja työelämän edellyttämän ammattitaidon. Ammattiosaamisen tutkintotilaisuudet suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä työelämän edustajien kanssa. Tutkintotilaisuudet järjestetään mahdollisuuksien mukaan työssäoppimisen yhteydessä. Tutkintotilaisuuksia voidaan toteuttaa myös muilla työpaikoilla tai oppilaitosten työtiloissa.

Jalkinealan perustutkinnon tutkintotilaisuudet suoritetaan oppilaitoksesamme, koska meillä on puitteet monipuoliseen perusosaamisen näyttämiseen niin jalkineiden valmistuksen, että korjaamisen osalta. Näyttöympäristö vastaa monin osin aitoa työympäristöä.

Ammattiosaamisen näytön arviointi

Ammattiosaamisen näytöissä arvioija seuraa opiskelijan työskentelyä ja tekee siitä huomioita. Työpaikan edustajan osallistuminen oppilaitoksessa toteutettaviin ammattiosaamisen tutkintotilaisuuksiin ei ole aina mahdollista, eikä opettaja voi osallistua kaikkiin työpaikalla toteutettaviin ammattiosaamisen tutkintotilaisuuksiin.

Tähän opetussuunnitelmaan on kirjattu suunnitelma siitä, miten opintokokonaisuuden ammattiosaamisen näyttö tai näytöt arvioidaan ja mitkä osapuolet näyttöä ohjaavat, seuraavat ja arvioivat. Koulutuksen järjestäjän asettama toimielin hyväksyy ammattiosaamisen näyttöjen arviointisuunnitelmat. Koulutuksen järjestäjä ja opettaja huolehtivat siitä, että näytön arviointi toteutetaan toimielimen hyväksymällä tavalla.

Ammattiosaamisen näytön suorittamisen jälkeen käydään arviointikeskustelu, johon osallistuvat tavallisesti opettaja, työelämän edustaja ja opiskelija. Arviointikeskustelussa hyödynnetään työssäoppimisen ohjauksessa ja arvioinnissa saatuja kokemuksia. Opiskelijan itsearviointi on olennainen osa näyttöjen arviointia. Arviointikeskustelussa kukin arvioija tuo esille arviointinsa perusteluineen. Näiden arviointien sekä mahdollisesti asiakkailta ja muilta työntekijöiltä saadun palautteen pohjalta muodostetaan yhteinen näkemys opiskelijan osaamisesta.

Ammattiosaamisen näyttöä arvioivien opettajien ja työelämän edustajien tulee olla kyseisen ammattialan asiantuntijoita, jotka tutkintotoimikunta on vahvistanut. Opiskelijaa arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin ja hänen osoittamaansa osaamista verrataan ennalta määriteltyihin arvioinnin kohteisiin ja arviointikriteereihin.

Arvioinnin kohteet ammattiosaamisen näytöissä ovat

- työprosessin hallinta
- työtehtävän hallinta (työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta)
- työn perustana olevan tiedon hallinta
- työturvallisuuden hallinta
- kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen yhteiset painotukset.

Kansallisen ammattiosaamisen näyttöaineiston luvussa 3 on konkretisoitu arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit opintokokonaisuuksittain. Arviointikriteerit on määritelty kohteittain tasoille T1, H3 ja K5. Ammattiosaamisen näytöt arvioidaan käyttäen samaa arviointiasteikkoa kuin muussakin opiskelijan arvioinnissa: T1, T2, H3, H4 ja K5 (A 603/2005).

Työn perustana olevan tietopohjan hallinnasta tehdään huomioita työsuorituksen aikana. Mikäli tietopohja ei tule työskentelystä selkeästi esille, se selvitetään tarkentavilla kysymyksillä työn lomassa tai arviointikeskustelussa.

Näyttötutkintojen käytännön toteutus

Yhteiset ammatilliset opinnot ja niihin liittyvät näytöt suoritetaan aikaisintaan kahdentoista opiskeluvuoden jälkeen. Arviointi kohdistuu kenkä- ja nahka-alan perusosaamiseen sekä materiaalituntemukseen. Valmistuksen osalta arvioidaan vain tietopuolinen osaaminen. Lopullinen valmistuksen numero muodostuu vasta suuntautumisen ja käytännön osaamisen näytöissä koulutuksen loppupuolella. Yhteisten opintojen tarkempi sisältö löytyy sivulta 10.

Arvioitavat osaamisen alueet

- kenkä- ja nahka-alan perusosaaminen (lopullinen numero)
- materiaalituntemus (lopullinen numero)
- valmistus (osanumero)

Toteutus:

- teoriakoe
- tunnistustehtävät
- käytännön tehtävät

Arviointi

Arvioijina toimivat tutkintotoimikunnan vahvistamat työelämän edustajat. Arviointi on numeraalista (1-5). T1, T2, H3, H4 ja K5.

Näytöt suuntautumisalokittain

Kenkä- ja nahka-alan teollinen valmistus

Tutkintotilaisuudet suoritetaan opiskelun loppupuolella ennen työssäoppimisjaksoa. Opinnäytetyön tekemiseen on varattu aikaa noin neljä viikkoa. Arviointia tehdään koko prosessin etenemisen aikana. Valinnaisten osioiden kohdalla arvioitavat kohteet ovat; tuotesuunnittelu, leikkuu, neulomon työt, pinkomon ja viimeistelyn työt. Lisäksi muotoutuu yhteisiin opintoihin kuuluvan valmistuksen lopullinen arvosana.

Arvioitavat osaamisen alueet

- yhteiset opinnot valmistus (lopullinen arvosana)
- tuotesuunnittelu (lopullinen numero)
- leikkuu (lopullinen numero)
- neulomon työt (lopullinen numero)
- pinkomon ja viimeistelyn työt (lopullinen numero)

Toteutus

Opiskelija suunnittelee, sarjoo sekä valmistaa miesten tai naisten puolikenkät kolmeen eri kokoon. Toteutus on keskeisiltä osin käytännön työnäyttöä sekä arvioijien ja tutkinnonsuorittajan välistä keskustelua. Arviointia tehdään useammassa eri vaiheessa. Arviointiin liittyvät kohteet ja ohjeet annetaan tutkinnonsuorittajalle ennen opinnäytetyön aloittamista.

Arviointi

Arvioijina toimivat tutkintotoimikunnan hyväksymät, työelämän edustajat. Arviointi on numeraalista (1-5). T1, T2, H3, H4 ja K5.

Jalkineiden korjaustyö

Näytöt suoritetaan opiskelun loppupuolella ennen työssäoppimisjaksoa. Opinnäytetyön tekemiseen on varattu aikaa noin neljä viikkoa. Arviointia tehdään pitkin prosessin etenemistä. Arviointi kohdistuu valinnaisten osioiden kohdalla jalkineiden korjaustyöhön ja asiakaspalveluun. Lisäksi muotoutuu yhteisiin opintoihin kuuluvan valmistuksen lopullinen arvosana. Suutariliikkeen yritystoiminta ja siihen liittyvä näyttötyö on liiketoimintasuunnitelman laatiminen. Tämä näyttötyö arvioidaan yrittäjäyyskoulutuksen jälkeen.

Arvioitavat osaamisen alueet

- yhteiset opinnot valmistus (lopullinen arvosana)
- asiakaspalvelu (lopullinen arvosana)
- jalkineiden korjaus (lopullinen arvosana)
- suutarinliikkeen yritystoiminta (lopullinen arvosana)

Toteutus

Opiskelija laatii liiketoimintasuunnitelman korjaamoalan yritykseen. Opiskelijaa arvioidaan käytännön asiakaspalvelutehtävissä sekä suullisin keskusteluin että selvitetään asiakaspalveluprosessin tuntemusta. Opiskelija tekee opinnäytetyönä erilaisia pohjaus- ja korkotöitä, varrenmuutostöitä, päällisten korjaustöitä, sekä jalkineisiin korotuksen annettujen ohjeiden mukaisesti. Arviointia tehdään useammassa eri vaiheessa. Arviointiin liittyvät kohteet ja ohjeet annetaan tutkinnonsuorittajalle ennen opinnäytetyön aloittamista.

Arviointi

Arvioijina toimivat tutkintotoimikunnan hyväksymät työelämän edustajat. Arviointi on numeraalista (1-5). T1, T2, H3, H4 ja K5.

Henkilöstön kehittämisstrategia

Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskuksen strategia edellyttää vahvaa panostamista sekä henkilökunnan ammatilliseen että aikuispedagogiseen kehittämiseen. Jalkinealan kouluttajat osallistuvat aktiivisesti näyttötukintojen kehittämistyöhön sekä niihin liittyviin valtakunnallisiin koulutustilaisuuksiin.

Pedagogista osaamista kehitetään jatkuvasti. Opettajat osallistuvat opetushallituksen järjestämiin koulutustapahtumiin. Pyrkimyksemme opettajuudessa on jatkuva opetusmenetelmien sekä opetussuunnitelmien kehittäminen.

Opettajillamme on laaja yhteinen näkemys opetuksen sisällöstä ja sen toteuttamistavoista. Toiminnan taustalla vaikuttavat vahvat arvot ja selkeä visio. Perustamme ajatuksemme oppivaan organisaatioon toimimalla lähellä asiakasta ja reagoimalla nopeasti muutoksiin. Pyrimme toiminnassamme oppimaan muilta, kyseenalaistamme jatkuvasti toimintaamme, sallimme virheitä, joiden kautta opimme lisää.

Toimimme vahvassa yhteistyössä työelämän kanssa. Pyrimme kuuntelemaan ja oppimaan alan viimeisimmät työ- ja toimintatavat sekä reagoimaan alan koulutustarpeisiin.

Luotaamme toimintaamme myös työelämän edellä kävijänä ja pyrimme tarjoamaan näin työelämälle uusia näkökulmia.

Kouluttajamme osallistuvat alan kansainvälisiin messutapahtumiin ja näin ammennamme tietoa alan uusista virtauksista. Koulutusalamme pyrkii tekemään yhteistyötä ja mielipiteenvaihtoa muiden alan oppilaitosten kanssa niin Suomessa kuin kansainvälisellä tasollakin.

Lopuksi

*Oppimisessa on vapaa uteliaisuus tehokkaampaa kuin hirveä pakko.
(Augustinus).*

Tämä aforismi sopii mielestäni hyvin tutkivan oppimisen ajatteluun. Pyrkimyksenä tällä opetussuunnitelmalla on mahdollistaa opiskelijoille laadukas sekä innostava koulutus. Osaamisen taso josta on helppo lähteä rakentamaan itselleen uraa joko korjaavana suutarina, jalkineiden valmistajana, jalkinemyyjänä tai jatkopintojen kautta mallisuunnittelijana.

Opetussuunnitelman tehtävänä on kehittyä ja muokkautua aina vuosittain. Tämänkin opetussuunnitelman ajatuksena on vuosittainen kehittäminen. Teillä opiskelijat on siinä keskeinen rooli. Rakentavien esityksien pohjalta saadaan aina paremmin toimiva ja opiskelijaa palveleva opetussuunnitelma.

Opetussuunnitelman tekemiseen tarvitaan paljon näkemyksiä sekä mielipiteitä. Tämän opetussuunnitelman taustavaikuttajina ovat olleet kollegani Hannu Lehtimäki, Tero Nevala sekä Lauri Huhtala, lisäksi työelämän edustajat Jari Jokinen (left foot Company) sekä Tommi Lautiola (Tuhattaituri Ky), oppilaitoksemme muilta koulutusaloilta Sari Halonen ja Jeter Pallari. Kiitokset teille kaikille antamistanne arvokkaista mielipiteistä, uusista näkökulmistä ja rakentavasta kritiikistä.

Syväluotaavia oppimiselämyksiä
Pertti Stolt (koulutuslavastaava/jalkine)

Arvoisa jalkineopiskelija

Sinulle on annettu 4 erilaista jalkineparia opiskelusi syventävien opintojen pohjaksi.

Ole hyvä!

Nämä jalkineet ovat jalkineopiskelusi työkalut koko jatko-opintojen ajan joten suhtaudu annettuihin tehtäviin erityisellä vakavuudella. Jalkineet eivät ole tarkoitettu normaaliin käyttöön ("ilmaiseksi kengiksi" sinulle tai tutullesi) vaan ne ovat opiskeluvälineitä. Ne mahdollistavat sen että pystyt konkreettisesti toteamaan esimerkein kaiken sinulle opetetun tiedon jalkinealasta.

Kun tutkit kenkiä ja kirjaat tekemäsi havainnot peilaten niitä opetettuun aineistoon tulet samalla suorittaneeksi kaikki "kokeet, tentit ja testit" mitä opiskelussa normaalisti tarvitaan. Sinulla on siis rento 10 kk aikaa vastata hyvin ja syvällisesti kaikkiin niihin jalkinealan kysymyksiin joita normaalisti tentattaisiin luokassa pidettävillä kokeilla. Nyt voit itse suunnitella ja säätää sitä koska asioihin paneudut. Voit kartuttaa tietoa yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa ja pohtia jalkineisiin liittyviä ongelmia pienryhmissä.

On tärkeää että teet kenkien analysointia koko koulutuksen ajan annetun viikko ohjelman mukaisesti. Näin asiasta ei muodostu sinulle itselle paineita koulutuksen aikana tai varsinkaan lopussa ja lopputulos on varmasti paras mihin sinä pystyt. Näin toimien sinulla on mahdollisuus myös "viilata" vastauksiasi paremmiksi lähes koko koulutuksen ajan sitä mukaa kun tietosi karttuu ja kokonaiskuvasi varmentuu. Hyödynnä myös etäpäivät asioiden tutkimiseen ja kirjallisen työn viilaamiseen.

Huomioi että kaikki eri asiat selvittääksesi sinun täytyy rikkoa ainakin toinen puolikas kustakin annetusta jalkineparista aina siitä kohtaa mistä asiaa olet selvittämässä. Tämä mahdollistaa myös materiaalien, komponenttien ja työmenetelmien paremman testauksen ja oikeiden päätelmien teon.

Tutki ja analysoi kaikki kengät tietopuolisiin opintoihin peilaten.

Tutki tarkasti ja analyttisesti sinulle annettuja jalkineita. Huomaa että annetun tiedon ymmärtäminen ja soveltaminen käytännössä on koko koulutuksen tärkein asia.

Jokaiseen kysymyskohtaan on annettava minimissään 5 lauseen vastaus, ellei tämä ole mielestäsi mahdollista niin se on myös perusteltava vastauksessa.

Käytä apunasi myös kuvia oppimistehtävien elävöittämiseen. Koko opiskelun ajan on käytössäsi koulun digitaalikamera.

Oppimistehtäväsi toimitetaan tarkastettavaksi elokuun lopussa. Tehtävät käydään läpi yhdessä opiskelijan ja kaikkien jalkinekouluttajien kanssa yksilöllisesti koulutuksen viimeisellä viikolla. Tässä tilaisuudessa on siis kirjalliset vastaukset oltava valmiit ja tutkitut jalkineet oltava esillä. Opiskelija perustelee suullisesti itse tekemänsä havainnot Tästä työstä tulee arvosanat opintosuoritteen eri arviointikohtiin.

Rentoa ja innostavaa opiskelua